

32002L0022

L 108/51

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

24.4.2002

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/22/EÜ,
7. märts 2002,
universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul
(universaalteenuse direktiiv)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eelkõige selle artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse regioonide komitee arvamust, ⁽³⁾

toimides vastavalt asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetlusele ⁽⁴⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Telekommunikatsioonisektori liberaliseerimise ning tihedama konkurentsi ja sideteenuste suurema valikuga kaasnevad samaaegsed meetmed, mille eesmärk on luua ühtne reguleeriv raamistik, mis tagaks universaalteenuse osutamise. Universaalteenuse mõiste peaks arenema nii, et selles kajastuksid tehnoloogia ja turu areng ning muudatused kasutajate nõudmistes. 1998. aastal telekommunikatsioonituru täielikuks liberaliseerimiseks loodud reguleerivas raamistikus määratles ühendus universaalteenuse osutamise kohustuste minimaalse ulatuse ning kehtestas selle kulude ja rahastamise eeskirjad.
- (2) Vastavalt asutamislepingu artiklile 153 peab ühendus edendama tarbijakaitset.
- (3) Ühendus ja selle liikmesriigid on võtnud endale telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste reguleeriva raamistiku seotud kohustusi Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) telekommunikatsiooni põhiteenuseid käsitleva lepingu raames. Kõigil WTO liikmetel on õigus määratleda, millist universaalteenuse osutamise kohustust nad

soovivad säilitada. Selliseid kohustusi ei peeta oma olemuselt konkurentsi vastuolus olevaks tingimusel, et neid hallatakse läbipaistval, mittediskrimineerival ja konkurentsi seisukohast neutraalsel viisil ja nad ei põhjusta suuremat koormust, kui on vaja WTO liikme määratletud universaalteenuse jaoks.

- (4) Universaalteenuse tagamine (see tähendab määratletud miinimumteenuste osutamine kõigile lõppkasutajatele vastuvõetava hinnaga) võib eeldada mõningate teenuste osutamist mõningatele lõppkasutajatele hinnaga, mis erineb tavapärastele turutingimustele vastavast hinnast. Kompensatsiooni maksmine ettevõtjatele, kes on määratud osutama sellistes oludes kõnealuseid teenuseid, ei pruugi siiski põhjustada konkurentsi moonutamist, kui neile kompenseeritakse konkreetne netokulu ja kui netokuluga kaasnev koormus kaetakse konkurentsi seisukohast neutraalsel viisil.
- (5) Konkurentsiile rajatud turul tuleks kõigi määratletud piirkondades üldkasutatavaid telefoniteenuseid pakkuvate ettevõtjate suhtes rakendada teatavaid kohustusi ning muid kohustusi tuleks rakendada ainult ettevõtjate suhtes, kellel on märkimisväärne turujõud või kes on määratud osutama universaalteenust.
- (6) Võrgu lõpp-punkt moodustab reguleerimisotstarbelise piiri, mis eraldab elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid reguleerivat raamistikku telekommunikatsioonivõrgu lõpp-seadmeid reguleerivast raamistikust. Võrgu lõpp-punkti asukoha määratlemise eest vastutab riigi reguleeriv asutus, kes teeb seda vajaduse korral asjaomaste ettevõtjate taotluse põhjal.
- (7) Liikmesriigid peaksid ka edaspidi tagama, et II peatükis sätestatud teenused on kõigile asjaomase riigi territooriumil paiknevatele lõppkasutajatele olenemata nende geograafilisest asukohast kättesaadavad ettenähtud kvaliteediga ja konkreetsele riigile iseloomulike tingimuste seisukohast vastuvõetava hinnaga. Seoses universaalteenuse osutamise kohustustega ja pidades silmas konkreetse riigi tingimusi; võivad liikmesriigid võtta erimeetmeid, et tagada maapiirkondades või geograafiliselt eraldatud piirkondades asuvate tarbijate juurdepääs II peatükis sätestatud teenustele ja kõnealuste teenuste vastuvõetav hind, samuti tagada juurdepääs samadel tingimustel ka eakatele

⁽¹⁾ EÜT C 365 E, 19.12.2000, lk 238 ja EÜT C 332 E, 27.11.2001, lk 292.

⁽²⁾ EÜT C 139, 11.5.2001, lk 15.

⁽³⁾ EÜT C 144, 16.5.2001, lk 60.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi 13. juuni 2001. aasta arvamus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata), nõukogu 17. septembri 2001. aasta ühine seisukoht (EÜT C 337, 30.11.2001, lk 55) ja Euroopa Parlamendi 12. detsembri 2001. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 14. veebruari 2002. aasta otsus.

- ja puuetega inimestele ning sotsiaalsete erivajadustega inimestele. Sellised meetmed võivad sisaldada ka meetmeid, mis on suunatud otse sotsiaalsete erivajadustega tarbijatele ja millega toetatakse kindlaksmääratud tarbijaid näiteks selliste erimeetmete abil, mis võetakse pärast individuaalsete taotluste läbivaatamist näiteks seoses võlgade tasumisega.
- (8) Universaalteenusega seotud põhinõue on pakkuda kasutajatele nende taotluse korral määratletud piirkonnas vastuvõetava hinnaga ühendust üldkasutatava telefonivõrguga. Nimetatud nõue piirdub ühe kitsasribahendusega, mille pakkumist võivad liikmesriigid piirata lõppkasutaja peamise asukoha/elukohaga, ja see ei hõlma integraalteenuste digitaalvõrku (ISDN), mille puhul pakutakse kahte või enam samal ajal kasutatavat ühendust. Ühenduse pakkumise tehnilistele vahenditele ei tohiks kehtestada piiranguid ning lubatud peaksid olema nii traadiga kui ka traadita tehnoloogia; piirata ei tohiks ka seda, millised operaatorid täidavad osaliselt või täies mahus universaalteenuse osutamisega seotud kohustusi. Ühendus üldkasutatava telefonivõrguga määratletud piirkonnas peaks toetama kõneühendust ja andmesidet edastuskiirusega, mis on piisav juurdepääsuks näiteks sellistele *on-line*-teenustele, mida osutatakse avaliku Interneti vahendusel. Konkreetse kasutaja Interneti-ühenduse kiirus sõltub hulgest teguritest, sealhulgas Interneti-teenuse osutaja ühenduvusest ja rakendusest, mille jaoks ühendust kasutatakse. Andmeedastuskiirus, mida suudab toetada üks kitsasribahendus üldkasutatava telefonivõrguga, sõltub nii abonendi lõppseadme suutlikkusest kui ka ühendusest. Seepärast ei ole otstarbekas nõuda ühenduse tasandil konkreetset andmeedastus- või bitikiirust. Praegu kasutatavate kõnesagedusalamodeemite kiirus on tavaliselt 56 kbit/s ja neis kasutatakse automaatset andmeedastuskiiruse kohandamist vastavalt liini kvaliteedile ning seega võib saavutatav andmeedastuskiirus olla väiksem kui 56 kbit/s. Paindlikkus on oluline eeltingimus ühest küljest selleks, et liikmesriigid saaksid vajaduse korral võtta meetmeid tagamaks, et ühendused suudavad toetada sellist andmeedastuskiirust, ja teisest küljest selleks, et liikmesriigid saaksid vajaduse korral lubada kõnealuselt 56 kbit/s ülempiirist madalamat kiirust, et seega kasutada näiteks traadita tehnoloogia võimalusi (sealhulgas traadita mobiilsidevõrke) universaalteenuse pakkumiseks suuremale hulgale elanikkonnast. See võib olla eriti oluline mõningates läbirääkijariikides, kus traditsioonilisi telefonühendusi kasutavate kodumajapidamiste arv on suhteliselt väike. Erijuhtudel, kui ühendus üldkasutatava telefonivõrguga määratletud piirkonnas ei ole ilmselgelt piisav rahuldava Interneti-ühenduse võimaldamiseks, peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda, et ühendust tõhustataks tasandil, mida kasutab enamus abonente, et seega muuta andmeedastuskiirus Interneti-ühenduse jaoks piisavaks. Kui sellised erimeetmed tekitavad kõnealustele tarbijatele netokulude koormuse, võib sellist netomõju võtta arvesse kõigis universaalteenuse osutamisega seotud kohustuste netokulude arvestustes.
- (9) Käesoleva direktiivi sätteid ei takista liikmesriikidel määrata universaalteenuse võrgu ja teenustega seotud elemente pakkuma eri ettevõtjaid. Ettevõtjatel, kes on määratud pakkuma võrguelemente, võib nõuda, et nad tagaksid ehitus- ja hooldustööd, mis on vajalikud ja proportsionaalsed, et rahuldada kõik taotlused määratletud asukohas üldkasutatava telefonivõrguga liitumiseks või juurdepääsuks üldkasutatavatele telefoniteenustele määratletud piirkonnas.
- (10) Vastuvõetavad hinnad on liikmesriikides siseriiklikul tasandil riigi konkreetseid tingimusi arvesse võttes määratletud hinnad, millega võib kaasneda ühtsete tariifide sätestamine sõltumata asukohast või eritariifi võimaluste sätestamine, et rahuldada väikese sissetulekuga kasutajate vajadusi. Individuaaltarbijate puhul on hinna vastuvõetavus seotud tarbijate suutlikkusega jälgida ja kontrollida oma kulutusi.
- (11) Kataloogiinfo ja numbriinfoteenused on üldkasutatavate telefoniteenuste olulised vahendid ja moodustavad osa universaalteenuse osutamise kohustusest. Kasutajad ja tarbijad soovivad kasutada ulatuslikke katalooge ja numbriinfoteenuseid, mis hõlmaksid kõiki abonente, kelle telefoninumbrid (nii paikvõrgu telefoni kui ka mobiiltelefoninumbrid) on avalikustatud, ning tahavad, et teave oleks esitatud neutraalselt. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiviga 97/66/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset telekommunikatsioonisektoris, ⁽¹⁾ tagatakse abonentide õigus eraelu puutumatusel seoses nende isikuandmete avaldamisega telefonikataloogis.
- (12) Kodanikele on oluline pakkuda piisavat hulka üldkasutatavaid taksofone ning kasutajatel peab olema võimalus helistada hädaabitelefonidele ja eelkõige Euroopa ühtsele hädaabinumbri (112) tasuta kõigilt telefonidelt, kaasa arvatud üldkasutatavad taksofonid, kasutamata mingeid maksevahendeid. Kui hädaabinumbri 112 kohta ei ole piisavalt

(1) EÜT L 24, 30.1.1998, lk 1.

informatsiooni, võtab see kodanikelt täiendava turvatunde, mille annab selle numbri olemasolu Euroopas, eriti reisisides teistes liikmesriikides.

- (13) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid, et kindlustada puuetega kasutajatele ja sotsiaalsete erivajadustega kasutajatele ühest küljest juurdepääs kõigile üldkasutatavatele telefoniteenustele määratletud piirkondades ja teisest küljest selliste teenuste vastuvõetav hind. Puuetega kasutajatele suunatud erimeetmed võiksid vastavalt vajadusele hõlmata järgmist: üldkasutatavate telefonide, üldkasutatavate tekstitelefoni või samalaadsete abivahendite kättesaadavus kurtidele ja kõnepuudega inimestele, numbriinfoteenuste või samalaadsete teenuste tasuta osutamine pimedatele ja nägemispuudega inimestele ning taotluse korral pimedatele või nägemispuudega inimestele alternatiivsel kujul esitatavad üksikasjalikud arved. Erimeetmete võtmine võib osutada vajalikuks ka selleks, et puuetega kasutajad ja sotsiaalsete erivajadustega kasutajad saaksid kasutada hädaabiteenust 112 ja et neil oleks sarnaselt teiste klientidega võimalik valida eri operaatorite ja teenuseosutajate vahel. Paljude parameetrite põhjal on välja töötatud teenuse kvaliteedi standardid, mille abil saab hinnata abonentide vastuvõetavate teenuste kvaliteeti ja seda, kui hästi universaalteenuse osutamise kohustust täitma määratud ettevõtjad nende standardite saavutamisega toime tulevad. Puuetega kasutajate jaoks ei ole veel teenuse kvaliteedi standardeid. Tuleks välja töötada puuetega inimestele teenuste osutamise tulemusstandardid ja asjaomased parameetrid; neid käsitletakse käesoleva direktiivi artiklis 11. Lisaks sellele peaks riigi reguleerivatel asutustel olema võimalik nõuda teenuste osutamise kvaliteediga seotud andmete avaldamist, juhul kui ja siis, kui sellised standardid ja parameetrid välja töötatakse. Universaalteenuse osutaja ei tohiks võtta meetmeid, mis ei lase kasutajatel täiel määral kasutada eri operaatorite või teenuseosutajate pakutavaid teenuseid koos teenustega, mida universaalteenuse osutaja pakub universaalteenuse osana.
- (14) Juurdepääs üldkasutatavale telefonivõrgule ja selle kasutamine määratletud piirkonnas on niivõrd oluline, et see peaks olema kättesaadav kõigile, kes seda põhjendatult taotlevad. Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt otsustavad liikmesriigid objektiivsete kriteeriumide põhjal, millistel ettevõtjatel on käesoleva direktiivi kohaldamisel universaalteenuse osutamise kohustused, võttes vajadusel arvesse ettevõtjate suutlikkust ja tahet aktsepteerida kõiki universaalteenuse osutamise kohustusi või osa nendest. On oluline, et universaalteenuse osutamise kohustusi täidetakse kõige tulemuslikumal viisil, et kasutajad maksaksid üldjuhul hinna, mis vastab teenuse osutamise kuludele. Oluline on ka see, et universaalteenuse operaatorid säilitaksid võrgu terviklikkuse ning teenuse järjepidevuse ja kvaliteedi. Tõhusam konkurents ja suurem valikuvabadus loovad rohkem võimalusi selleks, et universaalteenust osutaksid osaliselt või tervikuna ettevõtjad, kellel ei ole märkimisväärt turujõudu. Seepärast võib universaalteenuse osutamise kohustused mõningatel juhtudel määrata operaatoritele, kes on näidanud, et suudavad juurdepääsu ja teenuseid pakkuda kõige odavamalt, ja teha seda näiteks konkurentsil või võrdlustel põhineva valikumenetluse kohaselt. Vastavad kohustused võib arvata üldkasutatavate teenuste osutamise loa tingimuste hulka.
- (15) Liikmesriigid peaksid jälgima tarbijate olukorda seoses üldkasutatavate telefoniteenuste kasutamise ja eelkõige nende teenuste hinna vastuvõetavusega. Telefoniteenuste hinna vastuvõetavus on seotud teabega, mida kasutajad saavad telefoni kasutamise kulude kohta ja telefoni kasutamise suhtelise kulu kohta võrreldes teiste teenustega, ning lisaks sellele on see seotud ka kasutajate suutlikkusega kontrollida kulutusi. Seega tähendab vastuvõetavus, et universaalteenust osutama määratud ettevõtjatele kehtestatud kohustustega antakse tarbijatele teatavad volitused. Kõnealuste kohustuste hulka kuuluvad näiteks arvete kindlaksmääratud detailsusaste, tarbijate võimalus blokeerida teatavad kõned (näiteks kulukad kõned tasulistele teenustele), tarbijate võimalus kontrollida kulutusi ettemaksete abil ja tasaarvestada eelnevalt makstud liitumistasud. Selliseid meetmeid võib turu arengut silmas pidades läbi vaadata ja muuta. Kehtivates tingimustes ei kohustata universaalteenuse osutamise kohustustega operaatoreid hoiatama abonente, kui ületatakse eelnevalt kindlaksmääratud kulutuste piir või kui kõnede tavapärasel esinemisrütmis esineb järsk muutus. Asjaomaste õigusnormide edasiste läbivaatamiste käigus tuleks kaaluda, kas abonente oleks vaja selliste asjaolude korral hoiatada või ei.
- (16) Kui tegemist ei ole pideva maksimisega hilinemise või arvete tasumata jätmisega, peaksid tarbijad olema kaitstud viivitamatu ühenduse katkestamise eest maksmata arve tõttu, ja eelkõige juhul, kui tegemist on tasulistele teenustele eest nõutavat suurt arvet käsitleva vaidlusega, peaks neil kuni vaidluse lahendamiseni säilima juurdepääs olulistele telefoniteenustele. Liikmesriigid võivad otsustada, et sellise juurdepääsu pakkumist jätkatakse ainult juhul, kui abonent jätkab liinitasu maksmist.
- (17) Kvaliteet ja hind on konkurentsile rajatud turul olulisimad tegurid ja riigi reguleerivad asutused peaksid saama jälgida universaalteenuse osutamise kohustusi täitma määratud ettevõtja saavutatud teenuse kvaliteeti. Riigi reguleerivatel asutustel peaks olema võimalik võtta vajaduse korral

meetmeid seoses sellise ettevõtja saavutatud teenuse kvaliteediga. Lisaks sellele peaks riigi reguleerivatel asutustel olema võimalik jälgida teenuse kvaliteeti, mille on saavutanud muud määratletud piirkonnas üldkasutatavaid telefonivõrke ja/või -teenuseid pakkuvad ettevõtjad.

(18) Vajaduse korral peaksid liikmesriigid looma mehhanismid universaalteenuse osutamise kohustuste netokulude rahastamiseks juhul, kui on tõendatud, et teenust on võimalik osutada ainult kahjumiga või netomaksumusega, mis ei mahu tavaliste kaubandusstandardite raamidesse. Oluline on tagada, et universaalteenuse osutamise kohustuste netokulud on arvestatud nõuetekohaselt ning et võimalik rahastamine mõjutab turgu ja ettevõtjaid võimalikult vähe ning on kooskõlas asutamislepingu artiklitega 87 ja 88.

(19) Universaalteenuse netokulude arvestamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta kulusid ja tulusid ning universaalteenuse osutamise kaasnevaid immateriaalseid hüvesid, kuid selline arvestamine ei tohiks takistada kulude kajastamist hinnakujunduses. Kõigi universaalteenuse osutamise kohustuste netokulude arvestamiseks tuleks kasutada läbipaistvaid menetlusi.

(20) Immateriaalse kasu arvessevõtmine tähendab seda, et üldkulude kindlaksmääramiseks lahutatakse universaalteenuse osutamise kohustuste otsestest netokuludest see kaudne kasu, mis tuleneb ettevõtja universaalteenuse osutaja seisundist.

(21) Kui universaalteenuse osutamise kohustusega kaasneb ettevõtjale ebaõiglane koormus, on otstarbekas lubada liikmesriikidel luua mehhanisme netokulude tulemuslikuks katmiseks. Üks võimalus universaalteenuse osutamise kohustuste netokulude katmiseks on selleks riiklike vahendite kasutamine. Lisaks sellele võib osutada otstarbekaks kindlakstehtud netokulude katmiseks nõuda kõigilt kasutajatelt läbipaistval viisil sisse ettevõtjatele kehtestatavad lõivud. Liikmesriigid peaksid suutma rahastada universaalteenuse eri elementide netokulud eri mehhanismide abil ja/või rahastada mõnede või kõigi elementide netokulud kahest mehhanismist ühe või nende mõlema abil. Kui kulud kaetakse ettevõtjatele kehtestatavate lõivude abil, peaksid liikmesriigid tagama, et lõivude jaotamine nende vahel toetub objektiivsetele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele ja on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. See põhimõte ei takista liikmesriikidel vabastada lõivust uusi turuletulijaid, kes ei ole saavutanud märkimisväärset turuasendit. Kõigi rahastamismehhanismide puhul tuleks tagada, et turul tegutsevad ettevõtjad osalevad ainult universaalteenuse osutamise kohustuste

rahastamises ega toeta toiminguid, mis ei ole otseselt seotud universaalteenuse osutamise kohustustega. Kulude katmise mehhanismid peaksid alati olema kooskõlas ühenduse õigusega ja eriti jagamismehhanismide puhul ka mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtetega. Kõik rahastamismehhanismid peaksid tagama, et ühe liikmesriigi kasutajad ei aita katta teise liikmesriigi universaalteenuse osutamise kulusid, näiteks juhul, kui helistatakse ühest liikmesriigist teise.

(22) Kui liikmesriigid otsustavad rahastada universaalteenuse osutamise kohustuste netokulud riiklikest vahenditest, tuleb selle all mõista rahastamist valitsemissektori eelarvest, kaasa arvatud muud riiklikud rahastamisallikad, näiteks riiklikud loteriid.

(23) Universaalteenuse osutamise kohustuste kulud võib jagada kõigi ettevõtjate või kindlaksmääratud klassi kuuluvate ettevõtjate vahel. Liikmesriigid peaksid tagama, et jagamismehhanismi puhul järgitakse läbipaistvuse, minimaalse turumoonutuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Minimaalne turumoonutus tähendab seda, et maksud tuleb sisse nõuda nii, et lõppkasutajate kanda jääv rahaline koormus on võimalikult väike, kasutades selleks näiteks maksude võimalikult ulatuslikku jaotamist.

(24) Riigi reguleerivad asutused peaksid olema veendunud, et ettevõtjad, kes saavad kasu universaalteenuse rahastamisest, esitavad oma taotluse põhjendamiseks piisavad üksikasjad konkreetsete elementide kohta, mille jaoks sellist rahastamist vaja on. Liikmesriikide skeemid universaalteenuse osutamise kohustuste kuluarvestuse ja finantseerimise kohta tuleks edastada komisjonile, kes kontrollib nende vastavust asutamislepingule. Määratud operaatoritel on stiimul tõsta universaalteenuse osutamise kohustuste hinnatud netokulu. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama universaalteenuse osutamise kohustuste rahastamiseks sisenõutavate tasude tegeliku läbipaistvuse ja kontrolli nende summade üle.

(25) Sideturg areneb pidevalt nii kasutatavate teenuste kui ka nende kasutajatele pakkumise tehniliste vahendite poolest. Ühenduse tasandil määratletud universaalteenuse osutamise kohustused tuleks regulaarselt läbi vaadata, et teha ettepanekuid kohustuste ulatuse muutmiseks või uuesti määramiseks. Sellise läbivaatamise puhul tuleb arvesse võtta arenevaid sotsiaalseid, kaubanduslikke ja tehnoloogilisi tingimusi ja asjaolu, et ulatuse muutmise puhul tuleks toepeltkontrolli käigus kindlaks teha, kas teenus oleks kättesaadav suurele osale elanikkonnast ja kas inimesed, kes ei saa universaalteenuseid endale lubada, võivad jääda

- sotsiaalselt tõrjutuks. Universaalteenuse osutamise kohustuste võimaliku muutmise korral tuleks hoolitseda selle eest, et kunstlikult ei toetata teatavate tehnoloogiliste võimaluste eelistamist teistele, et sektori ettevõtjatele ei tekitata ebaproportsionaalselt rahastamiskoormat (ohustades seega turu arengut ja uuendusi) ja et ebaõiglaselt ei jäeta rahastamiskoormat madala sissetulekuga tarbijate kanda. Kõik universaalteenuse ulatuse muudatused tähendavad automaatselt seda, et kõiki netokulusid saab rahastada käesoleva direktiiviga lubatud meetodite abil. Liikmesriigid ei või turul tegutsevatele ettevõtjatele kehtestada rahastamisnõudeid seoses meetmetega, mis ei kuulu universaalteenuse osutamise kohustuste hulka. Individuaalselt on liikmesriikidel vabadus kehtestada erimeetmeid (väljaspool universaalteenuse osutamise kohustuste ulatust) ja rahastada neid ühenduse õiguse kohaselt, kuid mitte turul tegutsevate ettevõtjate osamakseid kasutades.
- (26) Tulemuslikum konkurents kogu juurdepääsu- ja teenuse- turul tagab kasutajatele suurema valikuvabaduse. Tulemusliku konkurentsi ja valikuvabaduse ulatus varieerub ühenduse piires ja liikmesriikides olenevalt geograafilisest piirkonnast ja sõltuvalt sellest, kas tegemist on juurdepääsu- või teenuseturuga. Mõned kasutajad võivad täielikult sõltuda märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakutavast juurdepääsust ja teenustest. Silmas pidades tõhusust ja selleks et toetada tulemuslikku konkurentsi, on üldiselt oluline, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakutavad teenused vastaksid kuludele. Tõhusust ja sotsiaalseid põhjusi silmas pidades peaksid lõppkasutajatelt nõutavad tariifid kajastama nõudluse ja kulude tingimusi, kui sellega ei kaasne konkurentsi moonutamine. On olemas oht, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja võib mitmel viisil püüda takistada teiste ettevõtjate turuletulekut ja moonutada konkurentsi, näiteks nõudes liialdatud hindu, määrates ülimaldalt hindu, pakkudes jaeteenuseid kohustuslikus korras komplektina või eelistades põhjendamatu teatavaid kliente. Seepärast peaksid riigi reguleerivate asutustel olema volitused kehtestada märkimisväärse turujõuga ettevõtjale viimase võimalusena ja pärast nõuetekohast kaalumist jaemüügieeskirjad. Tulemusliku konkurentsi toetamiseks ja samal ajal üldsuse vajaduste rahuldamiseks (näiteks üldkasutatavate telefoniteenuste hinna vastuvõetavuse säilitamine teatavate tarbijate jaoks) võib kasutada hinnalae reguleerimist, geograafilisi keskmisi või samalaadseid vahendeid ja mittereguleerivaid meetmeid, näiteks üldsusele kättesaadavaid jaehindade võrdlusi. Juurdepääs asjaomasele kuluarvestusega seotud teabele on vajalik selleks, et riigi reguleerivad asutused saaksid kõnealuses valdkonnas täita reguleerimisega seotud ülesandeid, kaasa arvatud tariifikontrolli kehtestamine. Jaeteenuste reguleerivat kontrolli tuleks siiski kasutada vaid juhul, kui riigi reguleerivad asutused leiavad, et asjaomaste hulgemüügimeetmete või operaatori valiku või eelvalikuga seotud meetmete abil ei ole võimalik saavutada tulemusliku konkurentsi tagamisega ja avalike huvidega seotud eesmärgid.
- (27) Kui riigi reguleeriv asutus kehtestab kohustuse rakendada hinnakontrolli toetamiseks kuluarvestussüsteem, võib ta võtta endale iga-aastase auditeerimiskohustuse kõnealuse kuluarvestussüsteemi järgimise tagamiseks eeldusel, et asutuses on olemas piisava väljaõppega töötajad, või nõuda, et auditi teostaks mõni muu asjaomase operaatorist sõltumatu pädev asutus.
- (28) Peetakse vajalikuks püsiliiniteenuste miinimumkogumit käsitlevate ühenduse telekommunikatsioonialaste õigusaktide, eelkõige nõukogu 5. juuni 1992. aasta direktiivi 92/44/EMÜ (avatud võrguteenuse kohaldamise kohta püsiliinide suhtes) ⁽¹⁾ 6 kehtivate sätete jätkuva kohaldamise tagamist selle ajani, kui riikide reguleerivad asutused otsustavad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivis 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv)) ⁽²⁾ sätestatud turuanalüüsi korraga, et sellised sätted ei ole enam vajalikud, sest asjaomase riigi territooriumil on tekkinud piisavalt konkurentsivõimeline turg. Tõenäoliselt varieerub konkurentsi tase nii püsiliiniteenuste miinimumkogumit pakkuvatel eri turgudel kui ka territooriumi eri osades. Turuanalüüsi tegemisel peaksid riigi reguleerivad asutused hindama eraldi iga püsiliiniteenuste miinimumkogumit pakkuvat turgu, võttes arvesse selle geograafilisi mõõtmeid. Püsiliiniteenuste puhul on tegemist kohustuslike teenustega, mida tuleb osutada kompenseerimismehhanisme kasutamata. Kui püsiliine pakutakse suuremas ulatuses, kui seda eeldab püsiliiniteenuste miinimumkogum, kohaldatakse selle suhtes üldisi jaemüügieeskirju, mitte miinimumkogumi tarnimist käsitlevaid erinõudeid.
- (29) Asjaomase turu analüüsi silmas pidades võivad riigi reguleerivad asutused nõuda, et märkimisväärse turujõuga mobiilsideoperaatorid võimaldaksid oma abonentidele iga kõne puhul eraldi või eelvaliku abil juurdepääsu kõigile vastastikku seotud üldkasutatavate telefoniteenuste osutajatele.

(1) EÜT L 165, 19.6.1992, lk 27. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni otsusega nr 98/80/EÜ (EÜT L 14, 20.1.1998, lk 27).

(2) EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33.

- (30) Lepingud on kasutajatele ja tarbijatele oluline vahend, et tagada teabe minimaalne läbipaistvus ja õiguskindlus. Konkurentsile rajatud turul sõlmib suurem osa teenuseosutajaid oma klientidega lepingud, sest see on kaubanduslikult soovitav. Lisaks käesoleva direktiivi sätetele kohaldatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud tarbijatehingute suhtes lepingunõudeid, mis on sätestatud kehtivates ühenduse tarbijakaitset käsitlevates õigusaktides, eelkõige nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivis 93/13/EÜ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes) ⁽¹⁾ 8 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiivis 97/7/EÜ (tarbijakaitse kohta seoses sidevahendi abil sõlmitud lepingutega) ⁽²⁾. Vahetu telefoniteenuse osutajaga sõlmitud lepingulise suhte puhul peaks tarbijatele olema tagatud õiguskindluse miinimumtase, mis eeldab, et lepingus on kindlaks määratud lepingutingimused, teenuse kvaliteet, lepingu ja teenuse lõpetamise tingimused, kompensatsioonimeetmed ja vaidlusküsimuste lahendamine. Kui tarbijaga sõlmib lepingu muu teenuseosutaja kui vahetu telefoniteenuse osutaja, peaks ka selline leping sisaldama sama teavet. Hindade, tariifide ja tingimuste läbipaistvuse tagamise meetmed suurendavad tarbijate võimalusi teha neile sobivaim valik ja seega saada konkurentsist võimalikult suurt kasu.
- (31) Lõppkasutajatele peaks olema kättesaadav sideteenuseid käsitlev avalik teave. Liikmesriikidel peaks olema võimalik jälgida oma territooriumil pakutavate teenuste kvaliteeti. Riigi reguleerivatel asutustel peaks olema võimalik koguda süstemaatiliselt teavet riigi territooriumil osutatavate teenuste kvaliteedi kohta, lähtudes kriteeriumidest, mis võimaldavad võrrelda teenuseosutajaid ja liikmesriike. On tõenäoline, et konkurentsil põhinevas keskkonnas sideteenuseid osutavad ettevõtjad muudavad piisava ja ajakohastatud teabe üldsusele kättesaadavaks äriliste eeliste saavutamiseks. Sellest hoolimata peaks riigi reguleerivatel asutustel olema võimalik nõuda sellise teabe avaldamist, kui on tõendatud, et teave ei ole tegelikult üldsusele kättesaadav.
- (32) Lõppkasutajatele peaks kõigi ühenduses müüdavate digitaaltelevisiooni vastuvõtuseadmete puhul olema tagatud nende koostalitlusvõime. Liikmesriikidel peaks selliste seadmete puhul olema võimalik nõuda ühtlustatud miinimumstandardite kohaldamist. Selliseid standardeid tuleks aeg-ajalt kohandada, pidades silmas tehnoloogia ja turu arengut.
- (33) Tarbijatele tuleks tagada digitaaltelevisiorite võimalikult ulatuslik ühenduvus. Dünaamilistel turgudel on koostalitlusvõime muutuv mõiste. Standardiorganisatsioonid peaksid tegema kõik võimaliku, et tagada asjaomaste standardite areng vastavalt asjaomastele tehnoloogiatele. Sama oluline on ka see, et televisiorite puhul tagataks selliste ühenduste olemasolu, mis suudavad edastada kõiki vajalikke digitaalsignaali elemente, sealhulgas audio- ja videovooge, ning teavet tingimusjuurdepääsu, teenuse, rakendusliidese (API) ja koopiakaitse kohta. Seega tagab käesolev direktiiv, et võrguoperaatorid, teenuseosutajad ja seadmete tootjad ei piira digitaaltelevisiorite avatud liidese funktsioone ja need arenevad edasi vastavalt tehnoloogia arengule. Interaktiivsete digitaaltelevisiooniteenuste kuvamise ja esitamise seisukohast on ühtse standardi rakendamine turukeskse mehhanismi kaudu tarbijatele kasulik. Liikmesriigid ja komisjon võivad kõnealuse suundumuse toetamiseks teha põhimõttelisi algatusi kooskõlas asutamislepinguga.
- (34) Kõigil lõppkasutajatel peaks olema pidev juurdepääs operaatoriabi teenustele olenemata sellest, milline organisatsioon pakub juurdepääsu üldkasutatavale telefonivõrgule.
- (35) Numbriinfoteenuse ja kataloogide pakkumine on juba avatud konkurentsile. Käesoleva direktiivi sätteid täiendavad direktiivi 97/66/EÜ sätteid, andes abonentidele õiguse lasta oma isikuandmed avaldada trükitud või elektroonilises kataloogis. Kõik teenuseosutajad, kes jagavad oma abonentidele numbreid, on kohustatud muutma asjaomase teabe kättesaadavaks õiglasel, kuludele orienteeritud ja mittediskrimineerival viisil.
- (36) On oluline, et kasutajad saaksid helistada Euroopa ühisel hädaabinumbri 112 ja kõigil siseriiklikel hädaabinumbritel tasuta kõigilt telefonidelt, kaasa arvatud üldkasutatavad taksofonid, kasutamata mingeid maksevahendeid. Liikmesriigid peaksid olema juba rakendanud vajaliku ja siseriiklikele hädaabisüsteemide organisatsioonidele kõige paremini sobiva töökorra tagamiseks, et sellele numbrile helistatud kõnedele vastatakse ja et need edastatakse asjakohaselt. Hädaabi teenustele antud võimalus teha kindlaks helistaja asukoht suurendab hädaabinumbri 112 kasutajate kaitset ja julgeolekut, ja kuivõrd see on tehniliselt teostatav, aitab hädaabi teenustel täita oma tööülesandeid tingimusel, et on tagatud kõnede ja nendega seotud andmete edastamine asjaomastele hädaabi teenustele. Sellise teabe vastuvõtmine ja kasutamine peaks olema kooskõlas asjaomaste ühenduse õigusnormidega isikuandmete töötlemise kohta. Infotehnoloogia pidev tõhustamine toetab järk-järgult üha

⁽¹⁾ EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29.

⁽²⁾ EÜT L 144, 4.6.1997, lk 19.

- enam mitme eri keele üheaegset käsitlemist võrgus mõistliku kuluga. See omakorda tagab hädaabinumbrit 112 kasutavate Euroopa kodanike suurema julgeoleku.
- (37) Lihtne juurdepääs rahvusvahelistele telefoniteenustele on Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele eluliselt tähtis. Ühenduses on juba kasutusele võetud ühtne rahvusvaheline telefonikood 00. Kahel pool liikmesriikidevahelist piiri paiknevate naaberpiirkondade vaheliste kõnede puhul võib kehtestada erikorra või pikendada juba kehtivat erikorda. Rahvusvaheline Telekommunikatsiooniliit (ITU) on oma soovitusel E.164 kohaselt määranud Euroopa telefoninumeratsioonivälja (ETNS — *European Telephony Numbering Space*) koodiks numbril 3883. Selleks et tagada kõnede ühendamine Euroopa telefoninumeratsiooniväljaga, peaksid üldkasutatavate telefonivõrkude operaatorid tagama, et koodi 3883 kasutavad kõned suunatakse otse või kaudselt Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi (ETSI) asjaomastes standardites sätestatud Euroopa telefoninumeratsioonivälja teenindavatesse võrkudesse. Sellised vastastikuse sidumise lepingud peaksid juhinduma Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivist 2002/19/EÜ elektrooniliste sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv).⁽¹⁾
- (38) Lõppkasutajate juurdepääs kõigile ühenduse numeratsiooniresurssidele on ühisturu oluline eeltingimus. See peaks hõlmama tasuta ja tasuliste telefoniteenuste numbreid ja muid mittegeograafilisi numbreid, kui abonent, kellele helistatakse, ei ole ärilistel põhjustel otsustanud piirata juurdepääsu teatavatest geograafilistest piirkondadest. Väljastpoolt asjaomast liikmesriiki helistavate isikute puhul ei pea nõutavad tariifid olema samasugused kui sellest liikmesriigist helistavate isikute puhul.
- (39) Toonvalimise ja helistaja numbril kuvamise võimalused on tänapäevaste telefonijaamade puhul üldjuhul kättesaadavad ja seega saab neid üha enam pakkuda vähese kuluga või kulutusi tegemata. Toonvalimist kasutatakse üha enam kasutajate suhtluses eriteenustega ja nende võimalustega, sealhulgas lisaväärtusteenustega, ja sellise võimaluse puudumine võib takistada klienti selliseid teenuseid kasutmast. Liikmesriigid ei ole kohustatud kehtestama sellise võimaluste pakkumise kohustusi, kui need on juba olemas. Direktiiviga 97/66 kaitstakse kasutajate eraelu puutumatust üksikasjalike arvete puhul, andes kasutajatele võimaluse kaitsta oma õigust eraelu puutumatusele, kui rakendatakse helistaja numbril kuvamist. Selliste teenuste üleeuroopaline arendamine oleks tarbijatele kasulik, ja käesolev direktiiv toetab seda.
- (40) Numbrite teisaldatavus on põhiline toetav tegur tarbijate valiku ja konkurentsile rajatud telekommunikatsioonikeskkonna tulemusliku konkurentsi puhul ja seega peaks kasutajatel, kes seda taotlevad, olema võimalik säilitada oma üldkasutatava telefonivõrgu number (numbrid) olenemata sellest, milline organisatsioon neile teenust osutab. Käesolev direktiiv ei reguleeri kõnealuse võimaluse pakkumist üldkasutatava telefonivõrgu määratletud piirkonnaga ja määratlemata piirkonnaga ühenduste vahel. Liikmesriigid võivad siiski kohaldada sätteid numbrite teisaldamise suhtes määratletud piirkonnas teenuseid osutavate võrkude ja mobiilsidevõrkude vahel.
- (41) Numbrite teisaldatavuse mõju suureneb märgatavalt, kui on olemas läbipaistev teave tariifide kohta nii oma numbreid teisaldada soovivate lõppkasutajate kui ka sellistele teisaldatud numbritele helistavate lõppkasutajate jaoks. Kui võimalik, peaksid riigi reguleerivad asutused soodustama asjakohast tariifide läbipaistvust kui osa numbrite teisaldamise rakendamisest.
- (42) Tagades, et numbrite teisaldamisega seotud vastastikuse sidumise hinnad on kuludele orienteeritud, võivad riigi reguleerivad asutused arvesse võtta ka hindu võrreldavatel turgudel.
- (43) Praegu kehtestavad liikmesriigid võrkudele teatavaid edastamiskohustusi seoses raadio- ja teleülekanne edastamisega üldsusele. Liikmesriigid peaksid suutma kehtestada oma õigusruumis paiknevate ettevõtjatele proportsionaalseid kohustusi seoses avaliku poliitika õigustatud huvidega, kuid selliseid kohustusi tuleks määrata ainult siis, kui need on vajalikud liikmesriikides vastavalt ühenduse õigusnormidele selgelt määratletud üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks, ning need peaksid olema proportsionaalsed, läbipaistvad ja neid tuleks regulaarselt läbi vaadata. Liikmesriikide kehtestatavad edastamiskohustused peaksid olema mõistlikud, see tähendab, et selgelt määratletud üldist huvi pakkuvaid eesmärke silmas pidades peaksid need olema proportsionaalsed ja läbipaistvad ning vajaduse korral peaks nende puhul olema sätestatud ka proportsionaalse tasu võimalus. Kõnealuste edastamiskohustuste hulka võib kuuluda selliste teenuste edastamine, mis on välja töötatud spetsiaalselt puuetega inimestele sobiva juurdepääsu võimaldamiseks.
- (44) Üldsusele raadio- ja televisiooniülekanne edastamiseks kasutatavate võrkude hulka kuuluvad kaabellevivõrgud, satelliitvõrgud ja maapealsed ringhäälinguvõrgud. Lisaks sellele võivad sellised võrgud hõlmata ka muid võrke, kui võrd märkimisväärse hulga lõppkasutajate jaoks on sellised võrgud raadio- ja televisiooniülekanne vastuvõtmiseks peamine vahend.

⁽¹⁾ EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7.

- (45) Elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühine reguleeriv raamistik ei hõlma sisuedastusteenuseid, näiteks heli- või teleülekannete sisupaketi pakkumist müügiks. Selliste teenuste osutajate suhtes ei tohiks selliste toimingute puhul kohaldada universaalteenuse kohustust. Käesolev direktiiv ei piira selliste teenuste puhul riigi tasandil ühenduse õiguse kohaselt võetud meetmeid.
- (46) Kui liikmesriik soovib tagada muude eriteenuste osutamise kogu oma territooriumil, tuleb sellised kohustused rakendada tulusalt ja väljaspool universaalteenuse osutamise kohustuse ulatust. Samuti võivad liikmesriigid ühenduse õigusega kooskõlas võtta lisameetmeid (näiteks infrastruktuuri või teenuste arengu soodustamiseks, kui turg ei vasta lõppkasutajate või -tarbijate nõudmistele rahuldavalt). Vastuseks komisjoni e-Euroopa algatusele soovitas Euroopa Ülemkogu 23. ja 24. märtsi 2000. aasta Lissaboni kohtumisel liikmesriikidel tagada, et kõigis koolides oleks juurdepääs Internetile ja multimeediavahenditele.
- (47) Konkurentsile rajatud keskkonnas peaksid riigi reguleerivad asutused lõppkasutajate õigustega seotud küsimuste käsitlemisel arvesse võtma huvitatud isikute, sealhulgas ka kasutajate ja tarbijate arvamusi. Tõhusad menetlused peaksid olema olema nii tarbijate kui ka üldkasutatavate side-teenuseid osutavate ettevõtjate vaheliste vaidlusküsimuste lahendamiseks. Liikmesriigid peaksid täielikult arvestama komisjoni 30. märtsi 1998. aasta soovitus 98/257/EÜ tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutavate asutuste suhtes kohaldatavate põhimõtete kohta. ⁽¹⁾
- (48) Ühisreguleerimine võib osutada otstarbekaks vahendiks tõhusamate kvaliteedistandardite ja teenuste parema osutamise toetamisel. Ühisreguleerimine peaks juhinduma samadest põhimõtetest kui vormiline reguleerimine, s.t see peaks olema objektiivne, põhjendatud, proportsionaalne, mittediskrimineeriv ja läbipaistev.
- (49) Käesolevas direktiivis tuleks sätestada tarbijakaitse elemendid, sealhulgas selged lepingutingimused ja vaidlusküsimuste lahendamine ning tariifide läbipaistvus tarbijate jaoks. Lisaks sellele peaks käesolev direktiiv toetama selliste hüvede laienemist muudele kasutajakategooriatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.
- (50) Käesoleva direktiivi sätteid ei takista liikmesriikidel võtta meetmeid asutamislepingu artiklites 30 ja 46 sätestatud põhjustel ja eelkõige avaliku korra, julgeoleku ja kõlbluse pärast.

- (51) Kavandatud meetme eesmärke, milleks on telekommunikatsiooni universaalteenuse ühtse taseme kehtestamine kõigi Euroopa kasutajate jaoks, üldkasutatavatele telefonivõrkudele määratletud piirkonnas ja seotud üldkasutatavatele telefoniteenustele juurdepääsu ja nende kasutamise tingimuste ühtlustamine ning elektrooniliste sideteenuste, elektrooniliste sidevõrkude ja nendega seotud vahendite reguleerimise ühtlustatud raamistiku loomine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada meetme ulatuse ja mõju tõttu ning seepärast on nimetatud eesmärke parem saavutada ühenduse tasandil — ühendus võib võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuspõhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (52) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiivile 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused, ⁽²⁾

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

REGULEERIMISALA, EESMÄRGID JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimisala ja eesmärgid

1. Direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) raames käsitleb käesolev direktiiv elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumist lõppkasutajatele. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada tulemusliku konkurentsi ja valikuvabaduse abil kogu ühenduses hea kvaliteediga üldkasutatavate teenuste kättesaadavus ja käsitleda asjaolusid, mille puhul turg ei rahulda tulemuslikult lõppkasutajate vajadusi.
2. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse lõppkasutajate õigused ja üldkasutatavaid elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid pakkuvate ettevõtjate vastavad kohustused. Seoses universaalteenuse pakku- mise tagamisega avatud ja konkurentsile rajatud keskkonnas määratletakse käesolevas direktiivis kindlaksmääratud kvaliteediga teenuste miinimumkogum, millele on juurdepääs kõigil lõppkasutajatel teatavale riigile iseloomulike tingimuste seisukohast

⁽¹⁾ EÜT L 115, 17.4.1998, lk 31.

⁽²⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

vastuvõetava hinnaga, ilma et see moonutaks konkurentsi. Käesolevas direktiivis sätestatakse ka kohustused, mis on seotud teatavate kohustuslike teenuste osutamisega (näiteks püsiliinide pakumine jaemüügi korras).

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva direktiivi kohaldamisel kehtivad direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artiklis 2 esitatud mõisted.

Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

- a) *üldkasutatav taksofon* — üldsusele kättesaadav telefon, mille kasutamise eest tasumise vahendite hulka võivad kuuluda mündid ja/või krediitkaardid ja/või deebetkaardid ja/või ettemaksekaardid, sealhulgas koodide valimisel põhinevad kaardid;
- b) *üldkasutatav telefonivõrk* — elektrooniline sidevõrk, mida kasutatakse üldkasutatavate telefoniteenuste osutamiseks; see võrk toetab kõneedastust võrgu lõpp-punktide vahel ja muid sideliike, näiteks faksi ja andmesidet;
- c) *üldkasutatav telefoniteenus* — üldsusele kättesaadav teenus, mis võimaldab siseriiklike ja rahvusvaheliste kõnede algatamist ja vastuvõtmist ning juurdepääsu hädaabiteenustele riigi või rahvusvahelise telefoninumeratsiooniplaani kuuluva numbriga või numbrite abil ja mis hõlmab vajaduse korral ühe või mitu järgmist teenust: operaatoriabi osutamine, numbriinfoteenused, kataloogid, üldkasutatavate taksofonide pakkumine, eritingimustel teenuste osutamine, erivahendite pakkumine puuetega või sotsiaalsete erivajadustega klientidele ja/või geograafilisest asukohast sõltumatute teenuste osutamine;
- d) *geograafiline number* — liikmesriigi numeratsiooniplaani number, milles osa numbrikohti tähistab geograafilist piirkonda ja mida kasutatakse kõnede suunamiseks võrgu lõpp-punkti (VLP) füüsilisse asukohta;
- e) *võrgu lõpp-punkt* — füüsiline koht, kus abonendile pakutakse juurdepääsu üldkasutatavale sidevõrgule; kui võrgus kasutatakse kommuteerimist ja marsruutimist, identifitseeritakse võrgu lõpp-punkt konkreetse võrguaadressi abil, mis võib olla seotud abonendi numbriga või nimega;
- f) *mittegeograafiline number* — riigi numeratsiooniplaani number, mis ei ole geograafiline number. See hõlmab muu hulgas mobiiltelefonide numbreid ning tasuta ja tasuta teenuste numbreid.

II PEATÜKK

UNIVERSAALTEENUSE OSUTAMISE KOHUSTUSED, KAASA ARVATUD SOTSIAALSED KOHUSTUSED

Artikkel 3

Universaalteenuse kättesaadavus

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas peatükis sätestatud teenused on kõigile asjaomase riigi territooriumil paiknevatele lõppkasutajatele nende geograafilisest asukohast olenemata kättesaadavad ettenähtud kvaliteediga ja konkreetsele riigile iseloomulike tingimuste seisukohast vastuvõetava hinnaga.

2. Liikmesriigid otsustavad, milline on kõige tulemuslikum ja otsustarbekam viis, et tagada universaalteenuse rakendamine, pidades kinni objektiivsuse, läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtetest. Nad piüüavad võimalikult vähendada turumoonutusi, eelkõige teenuste osutamise hindadega või muudel tingimustel, mis ei vasta tavalistele kaubandustingimustele, kaitstes samas avalikke huve.

Artikkel 4

Juurdepääsu pakkumine määratletud piirkonnas

1. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt üks ettevõtja rahuldab iga põhjendatud taotluse määratletud piirkonnas üldkasutatava telefonivõrguga liitumiseks või määratletud piirkonnas üldkasutatavatele telefoniteenustele juurdepääsuks.

2. Pakutav ühendus peab võimaldama lõppkasutajal helistada ja vastu võtta kohalikke, riigisiseseid ja rahvusvahelisi telefonikõnesid ning saata ja vastu võtta fakse ja andmesidet edastuskiirusega, mis on piisav toimiva Interneti-ühenduse jaoks, võttes arvesse enamuse abonentide seas valdavalt kasutatavaid tehnoloogilisi vahendeid ja tehnoloogilist teostatavust.

Artikkel 5

Numbriinfoteenused ja kataloogid

1. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) lõppkasutajatele on riigi asjaomase võimuorgani heakskiidetud kujul (trükituna või elektrooniliselt) kättesaadavad vähemalt üks ulatuslik kataloog, mida ajakohastatakse regulaarselt vähemalt kord aastas;

- b) kõigile lõppkasutajatele, kaasa arvatud taksofonide kasutajad, on kättesaadav vähemalt üks ulatuslik numbriinfoteenus.

Artikkel 8

Ettevõtjate määramine

2. Võttes arvesse direktiivi 97/66/EÜ artikli 11 sätteid, sisaldavad lõikes 1 nimetatud kataloogid kõiki üldkasutatavate telefoniteenuste abonente.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud teenuseid osutav üks või mitu ettevõtjat kohaldab teiste ettevõtjate poolt neile esitatud teabe käitlemisel mittediskrimineerimise põhimõtet.

1. Liikmesriigid võivad määrata ühe või mitu ettevõtjat, kes peavad tagama artiklites 4, 5, 6 ja 7 ning vajaduse korral artikli 9 lõikes 2 määratletud universaalteenuse osutamise nii, et see kataks kogu riigi territooriumi. Liikmesriigid võivad määrata eri ettevõtjad või ettevõtjate rühmad osutama universaalteenuse eri elemente ja/või tegutsema riigi territooriumi eri osades.

2. Kui liikmesriigid määravad ettevõtja täitma riigi teatavas osas või kogu riigis universaalteenuse osutamisega seotud kohustusi, kasutavad nad selleks tulemuslikku, objektiivset, läbipaistvat ja mittediskrimineerivat määramismehhanismi, mille puhul ei jäeta *a priori* kõrvale ühegi ettevõtja võimalust saada määratud. Sellised määramismeetodid tagavad, et universaalteenust osutatakse majanduslikult tõhusalt ning selliseid meetodeid võib kasutada artikli 12 kohase universaalteenuse osutamise kohustuse netokulu kindlaksmääramise vahendina.

Artikkel 6

Üldkasutatavad taksofonid

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused võivad määrata ettevõtjatele kohustusi, et tagada niisugune üldkasutatavate taksofonide pakkumine, mis rahuldab lõppkasutajate mõistlikud vajadused geograafilise katvuse ja taksofonide hulga ning selliste telefonide puuetega inimestele kättesaadavuse ja teenuste kvaliteedi poolest.

2. Liikmesriik tagab, et tema riigi reguleeriv asutus võib otsustada jätta kehtestamata lõikes 1 nimetatud kohustused osal riigi territooriumist või kogu riigis, kui ta leiab pärast konsulteerimist artiklis 33 nimetatud huvitatud isikutega, et need vahendid või samaväärsed teenused on laialdaselt kättesaadavad.

3. Liikmesriigid tagavad, et taksofonidest saab tasuta ja ilma maksevahendeid kasutamata helistada hädaabinumbritele, kasutades Euroopa ühtset hädaabinumbrit 112 ja siseriiklikke hädaabinumbreid.

Artikkel 9

Tariifide vastuvõetavus

1. Riigi reguleerivad asutused jälgivad määratud ettevõtjate osutatavate ja artiklite 4, 5, 6 ja 7 kohaselt universaalteenuse osutamise kohustuste alla kuuluvate teenuste jaemüügitariifide arengut ja taset eelkõige seoses siseriiklike tarbijahindade ja sisetulekudega.

2. Pidades silmas konkreetse riigi tingimusi võivad liikmesriigid nõuda, et määratud ettevõtjad pakuksid tarbijatele tariifivõimalusi või pakette, mis erinevad tavapärase kaubandustingimuste kohaselt pakutavatest, eelkõige selle tagamiseks, et väikese sisetulekuga või sotsiaalsete erivajadustega isikuid ei takistata üldkasutatavatele telefoniteenustele juurdepääsemisel ega niisuguste teenuste kasutamisel.

3. Peale sätete, mille kohaselt määratud ettevõtjad peavad pakuma eritariifide võimalusi või järgima hinnalagesid või geograafilisi keskmiisi või muid samalaadseid skeeme, võivad liikmesriigid tagada toetuse pakkumise tarbijatele, kellel on väike sisetulek või sotsiaalsed erivajadused.

4. Liikmesriigid võivad nõuda, et artiklites 4, 5, 6 ja 7 sätestatud kohustustega ettevõtjad kohaldaksid riigis valitsevaid tingimusi silmas pidades ühtseid tariife, sealhulgas geograafilisi keskmiisi kogu territooriumil või järgiks hinnalae põhimõtet.

5. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kui määratud ettevõtjal on kohustus pakuda eritariifide võimalusi, sealhulgas geograafilisi keskmiisi, või järgida hinnalae põhimõtet, on tingimused

Artikkel 7

Erimeetmed puuetega kasutajaid silmas pidades

1. Vajaduse korral võtavad liikmesriigid puuetega kasutajaid silmas pidades erimeetmeid, et tagada juurdepääs üldkasutatavatele telefoniteenustele, kaasa arvatud hädaabiteenused, numbriinfoteenused ja kataloogid, neile vastuvõetava hinnaga samaväärselt teiste lõppkasutajatega.

2. Pidades silmas konkreetse riigi tingimusi, võivad liikmesriigid võtta erimeetmeid tagamaks, et puuetega lõppkasutajatel on ettevõtjate ja teenuseosutajate valikul samasugused võimalused kui enamusel lõppkasutajatel.

täielikult läbipaistvad ja need avaldatakse ning neid kohaldatakse kooskõlas mittediskrimineerimise põhimõttega. Riigi reguleerivad asutused võivad nõuda eriskeemide muutmist või tühistamist.

Artikkel 10

Kulude kontrollimine

1. Liikmesriigid tagavad, et pakkudes vahendeid ja teenuseid lisaks artiklites 4, 5, 6 ja 7 ning artikli 9 lõikes 2 nimetatutele, kehtestavad määratud ettevõtjad tingimused nii, et abonent ei oleks kohustatud maksma vahendite või teenuste eest, mis ei ole taotletud teenuse jaoks vajalikud või kohustuslikud.

2. Liikmesriigid tagavad, et artiklites 4, 5, 6 ja 7 ning artikli 9 lõikes 2 sätestatud kohustustega määratud ettevõtjad pakuvad I lisa A osas sätestatud erivahendeid ja -teenuseid, et abonentid saaksid jälgida ja kontrollida kulutusi ning vältida teenuse põhjendamatu peatamist.

3. Liikmesriigid tagavad, et kui asjaomane asutus leiab, et vahend on laialdaselt kättesaadav, on tal võimalik loobuda lõikes 2 sätestatud nõuetest kogu riigi territooriumil või osal sellest.

Artikkel 11

Määratud ettevõtjate teenuse kvaliteet

1. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kõik artiklites 4, 5, 6 ja 7 ning artikli 9 lõikes 2 sätestatud kohustustega määratud ettevõtjad avaldavad piisava ja ajakohastatud teabe oma tulemuste kohta universaalteenuse osutamise valdkonnas, lähtudes III lisa sätestatud teenuse kvaliteedi parameetritest, mõistetest ja mõõtmismeetoditest. Avaldatud teave edastatakse ka riigi reguleerivale asutusele.

2. Kui asjaomased parameetrid on välja töötatud, võivad riigi reguleerivad asutused täpsustada muu hulgas täiendavad teenuse kvaliteedi standardid, et hinnata ettevõtjate tulemusi teenuste osutamisel puuetega lõppkasutajatele ja puuetega tarbijatele. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et teave ettevõtjate nende parameetritega seotud tulemuste kohta avaldatakse ja on kättesaadav riigi reguleerivale asutusele.

3. Peale selle võivad riigi reguleerivad asutused täpsustada avaldatava teabe sisu, vormi ja avaldamisviisi, et tagada lõppkasutajatele ja tarbijatele juurdepääs ulatuslikule, võrreldavale ja kasutajasõbralikule teabele.

4. Riigi reguleerivatel asutustel on võimalik kehtestada tulemusseemärke nendele ettevõtjatele, kellel on vähemalt artiklis 4 sätestatud universaalteenuse osutamise kohustused. Seda tehes võtavad riigi reguleerivad asutused arvesse huvitatud isikute, eelkõige artiklis 33 nimetatud isikute seisukohti.

5. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivatel asutustel on võimalik jälgida, kuidas määratud ettevõtjad saavutavad kõnealuseid tulemusseemärke.

6. Kui ettevõtja ei suuda järjepidevalt saavutada tulemusseemärke, võib see viia erimeetmete võtmiseni vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivile 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv). ⁽¹⁾ Universaalteenuse osutamise kohustustega ettevõtja esitatud andmete täpsuse ja võrreldavuse tagamiseks võivad riigi reguleerivad asutused tellida tulemusandmete sõltumatut kontrollimist või muid samalaadseid läbivaatusi, mille eest tasub asjaomane ettevõtja.

Artikkel 12

Universaalteenuse osutamise kohustuste kulude arvestamine

1. Kui riigi reguleerivad asutused leiavad, et universaalteenuse osutamine artiklite 3–10 kohaselt võib universaalteenust osutama määratud ettevõtjale olla ebaõiglane koorem, arvutavad nad välja universaalteenuse osutamise netokulud.

Selleks teevad riigi reguleerivad asutused järgmist:

- a) arvutavad universaalteenuse osutamise kohustuse netokulu, võttes arvesse kõiki turueelseid, mis saavad osaks universaalteenust osutama määratud ettevõtjale, IV lisa A osa kohaselt või
- b) kasutavad universaalteenuse osutamise netokulusid, mis on tehtud kindlaks määramismehhanismiga artikli 8 lõike 2 kohaselt.

2. Universaalteenuse osutamise kohustuste netokulu arvestamisel vastavalt lõike 1 punktile a aluseks võetud raamatupidamisdokumente ja/või muud teavet kontrollib ja need kinnitab riigi

⁽¹⁾ EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21.

reguleeriv asutus või asjaomastest pooltest sõltumatu asutus, kelle riigi reguleeriv asutus on heaks kiitnud. Kulude arvestamise tulemused ja kontrollimise järeldused on avalikkusele kättesaadavad.

Artikkel 13

Universaalteenuse osutamise kohustuste rahastamine

1. Kui riigi reguleeriv asutus leiab artiklis 12 nimetatud netokulude arvestamise põhjal, et ettevõtja kanda on ebaõiglane koorem, otsustab liikmesriik määratud ettevõtja taotluse korral järgmist:

- a) võtta kasutusele mehhanism kindlaksmääratud netokulude kompenseerimiseks kõnealusele ettevõtjale läbipaistvatel tingimustel ja riigi vahenditest ja/või
- b) jagada universaalteenuse osutamise kohustuste netokulu elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkujate vahel.

2. Kui netokulu jagatakse lõike 1 punkti b alusel, kehtestab liikmesriik jagamismehhanismi, mida haldab riigi reguleeriv asutus või makse saajatest sõltumatu asutus riigi reguleeriva asutuse järelevalve all. Rahastada võib ainult artiklites 3–10 sätestatud kohustuste netokulu, mis on kindlaks määratud kooskõlas artikliga 12.

3. Jagamismehhanism järgib läbipaistvuse, minimaalse turumootumuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtteid kooskõlas IV lisa B osaga. Liikmesriigid võivad otsustada mitte nõuda selliste ettevõtjate rahalist panust, kelle siseriiklik käive on sätestatud piirist väiksem.

4. Kõik universaalteenuse osutamise kohustuste kulu jagamisega seotud maksud on eristatavad ja need määratakse kindlaks iga ettevõtja puhul eraldi. Kui ettevõtja ei osuta oma teenuseid selle liikmesriigi territooriumil, kes on jagamismehhanismi kasutusele võtnud, ei kehtestata temale selliste maksude tasumise kohustust ega nõuta temalt sisse selliseid makse.

Artikkel 14

Läbipaistvus

1. Kui luuakse artiklis 13 nimetatud universaalteenuse osutamise kohustuste netokulu jagamise mehhanism, tagavad riigi reguleerivad asutused, et kulude jagamise põhimõtted ja kasutatava mehhanismi üksikasjad on üldsusele kättesaadavad.

2. Võttes arvesse ühenduse ja siseriiklikke konfidentsiaalsusnõudeid, tagab riigi reguleeriv asutus, et avaldab aastaaruande, milles esitatakse universaalteenuse osutamise kohustuste arvestatud

kulu ning määratakse kindlaks kõigi asjaomaste ettevõtjate panused ja turueelised, mis on saanud osaks universaalteenust osutama määratud ettevõtja(te)le, pärast seda, kui rahastu on loodud ja toimib.

Artikkel 15

Universaalteenuse ulatuse läbivaatamine

1. Komisjon vaatab universaalteenuse ulatuse regulaarselt läbi eelkõige selleks, et teha Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanekuid selle ulatuse muutmiseks või uueks määratlemiseks. Esimene läbivaatamine toimub kahe aasta jooksul pärast artikli 38 lõike 1 teises lõigus nimetatud kohaldamiskuupäeva ja pärast seda iga kolme aasta järel.

2. Kõnealuse läbivaatamise puhul peetakse silmas sotsiaalset, majanduslikku ja tehnoloogia arengut, võttes muu hulgas arvesse mobiilsust ja andmeedastuskiiruse enamuse abonentide kasutatavate tehnoloogiliste lahenduste puhul. Läbivaatamine toimub kooskõlas V lisaga. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande läbivaatamise tulemuste kohta.

III PEATÜKK

REGULEERIV KONTROLL TEATAVATEL TURGUDEL MÄRKIMISVÄÄRSET TURUJÕUDU OMAVATE ETTEVÕTJATE ÜLE

Artikkel 16

Kohustuste läbivaatamine

1. Liikmesriigid säilitavad kõik kohustused, mis on seotud järgmisega:

- a) üldkasutatavale telefonivõrgule juurdepääsu pakkumise ja selle kasutamise jaemüügitariifid, mis on kehtestatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 1998. aasta direktiivile 98/10/EÜ avatud võrguteenuse kohaldamise kohta kõneside suhtes ja telekommunikatsiooni universaalteenuse kohta konkurentsitingimustele vastavas keskkonnas; ⁽¹⁾
- b) operaatori valik või eelvalik, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 1997. aasta direktiivis 97/33/EÜ vastastikuse sidumise kohta telekommunikatsioonisektoris

⁽¹⁾ EÜT L 101, 1.4.1998, lk 24.

seoses universaalteenuse ja koostalitlusvõime tagamisega avatud võrguteenuse osutamise põhimõtete kohaldamise teel; ⁽¹⁾

- c) püsiliinid, mis on sätestatud direktiivi 92/44/EMÜ artiklites 3, 4, 6, 7, 8 ja 10,

kuni on toimunud läbivaatamine ja tehtud otsus käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud korras.

2. Komisjon teatab jaemüügituruga seotud kohustuste jaoks olulised turud esialgses soovitusel asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta ja direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artikli 15 kohaselt vastuvõetavas otsuses, milles määratakse kindlaks riikidevahelised turud.

3. Liikmesriigid tagavad, et võimalikult kiiresti pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja korrapäraselt ka pärast seda kohustuvad riigi reguleerivad asutused tegema turuanalüüsi direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artiklis 16 sätestatud korras, et teha kindlaks, kas säilitada jaemüügiturgudega seotud kohustused, muuta neid või tühistada need. Võetud meetmete suhtes kohaldatakse direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artiklis 7 nimetatud korda.

Artikkel 17

Reguleeriv kontroll jaemüügitreenuste üle

1. Liikmesriigid tagavad, et kui:

- a) artikli 16 lõike 3 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemuste põhjal otsustab riigi reguleeriv asutus, et direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artikli 15 kohaselt kindlaksmääratud jaemüügiturg ei vasta tegelikult konkurentsinouetele, ja
- b) riigi reguleeriv asutus jõuab järeldusele, et direktiivi 2002/19/EÜ (juurdepääsu käsitlev direktiiv) või käesoleva direktiivi artikli 19 alusel kehtestatud kohustused ei tooks kaasa direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artiklis 8 sätestatud eesmärkide saavutamist,

kehtestavad riigi reguleerivad asutused asjakohased reguleerivad kohustused ettevõtjatele, kelle puhul on tuvastatud, et neil on vaeldaval jaemüügiturul märkimisväärne turujõud direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artikli 14 kohaselt.

2. Lõike 1 alusel kehtestatud kohustused lähtuvad kindlakstehtud probleemi olemusest ning on direktiivi 2002/21/EÜ

(raamdirektiiv) artiklis 8 sätestatud eesmärke silmas pidades proportsionaalsed ja põhjendatud. Kehtestatud kohustused võivad hõlmata nõuet, et kindlakstehtud ettevõtjad ei kehtestaks liiga kõrgeid hindu, ei takistaks turuletulekut ega piiraks konkurentsi ülimadalate hindade määramisega, ei eelistaks põhjendamatult teatavaid lõppkasutajaid ega pakuks teenuseid põhjendamatult komplektidena. Lõppkasutajate huvide kaitsmiseks ja samas ka tulemusliku konkurentsi toetamiseks võivad riigi reguleerivad asutused selliste ettevõtjate suhtes kohaldada asjakohaseid jaemüügi hinnalae meetmeid, individuaalsete tariifide kontrollimise meetmeid või meetmeid, millega muudetakse tariifid kuludele orienteerituks või samasuguseks, nagu on hinnad võrreldavatel turgudel.

3. Taotluse korral esitavad riigi reguleerivad asutused komisjonile teavet jaemüügi suhtes kohaldatud kontrolli kohta ja vajaduse korral ka asjaomase ettevõtja kasutatud kuluarvestussüsteemide kohta.

4. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kui ettevõtja puhul reguleeritakse jaemüügitariifi või tema jaemüüki kontrollitakse muul viisil, rakendatakse vajalikke ja asjakohaseid raamatupidamissüsteeme. Riigi reguleerivad asutused võivad sätestada kasutatava vormingu ja raamatupidamismetoodika. Kuluarvestussüsteemist kinnipidamist kontrollib pädev sõltumatu asutus. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kord aastas avaldatakse teatis süsteemist kinnipidamise kohta.

5. Ilma et see piiraks artikli 9 lõike 2 või artikli 10 kohaldamist, ei kohalda riigi reguleerivad asutused käesoleva artikli lõike 1 kohaseid jaemüügi kontrollimise mehhanisme geograafiliste turgude ega kasutajaturgude suhtes, mille puhul nad on kindlad tulemusliku konkurentsi olemasolus.

Artikkel 18

Reguleeriv kontroll püsiliinide miinimumkogumi üle

1. Kui riigi reguleeriv asutus otsustab artikli 16 lõike 3 kohase turuanalüüsi tulemuste põhjal, et püsiliini miinimumkogumi osalise või tervikliku pakkumise turg ei vasta tegelikult konkurentsinouetele, teeb ta kindlaks ettevõtjad, kellel on märkimisväärne turujõud püsiliiniteenuse miinimumkogumi nende konkreetsete elementide pakkumisel kogu riigi territooriumil või osal sellest direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artikli 14 kohaselt. Riigi reguleeriv asutus kehtestab sellistele ettevõtjatele seoses nende konkreetsete püsiliiniturgudega püsiliini miinimumkogumi pakkumisega seotud kohustused, mis on määratletud direktiivi

⁽¹⁾ EÜT L 199, 26.7.1997, lk 32. Direktiivi on muudetud direktiiviga 98/61/EÜ (EÜT L 268, 3.10.1998, lk 37).

2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artikli 17 kohaselt *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldatud standardite nimekirjas, ja sellise pakkumise jaoks käesoleva direktiivi VII lisas esitatud tingimused.

2. Kui artikli 16 lõike 3 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemuste põhjal otsustab riigi reguleeriv asutus, et püsiliini miinimumkogumi pakkumise turg vastab konkurentsinoetele, tühistab ta lõikes 1 osutatud kohustused selle konkreetse püsiliinituru puhul.

3. Ühtlustatud omadustega püsiliinide miinimumkogum ja asjaomased standardid avaldatakse *Euroopa Ühenduste Teatajas* direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artiklis 17 nimetatud standardite nimekirja osana. Komisjon võib teha muudatusi, mis on vajalikud, et püsiliinide miinimumkogum oleks kooskõlas tehnika arenguga ja turunõudluse muutumisega, sealhulgas võib miinimumkogumist kõrvaldada teatavat liiki püsiliinid käesoleva direktiivi artikli 37 lõikes 2 sätestatud korras.

Artikkel 19

Operaatori valik ja eelvalik

1. Riigi reguleerivad asutused nõuavad, et ettevõtjad, kellel on märkimisväärne turujõud määratletud piirkonnas üldkasutatava telefonivõrguga ühenduse pakkumisel ja selle kasutamisel vastavalt artikli 16 lõikele 3, võimaldavad oma abonentidele juurdepääsu kõigi vastastikku ühendatud üldkasutatavate telefoniteenuste osutajate teenustele:

- a) iga kõne puhul eraldi operaatorikoodi abil ja
- b) eelvaliku abil võimalusega minna mööda eelnevalt tehtud valikust iga kõne puhul eraldi, valides selleks operaatorikoodi.

2. Kasutajate nõudmisi nende vahendite rakendamiseks teistes võrkudes või muul viisil hinnatakse direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artiklis 16 sätestatud turuanalüüsi korra kohaselt ja need rakendatakse direktiivi 2002/19/EÜ (juurdepääsu käsitlev direktiiv) artikli 12 kohaselt.

3. Liikmesriikide reguleerivad ametiasutused tagavad, et tasu lõikes 1 sätestatud vahendite pakkumisega seotud juurdepääsu ja sidumise eest on kuludele orienteeritud ja otse tarbijatelt nõutav võimalik tasu ei mõjuta neid kõnealuste vahendite kasutamist loobuma.

IV PEATÜKK

LÕPPKASUTAJATE HUVID JA ÕIGUSED

Artikkel 20

Lepingud

1. Lõikeid 2, 3 ja 4 kohaldatakse, ilma et see piiraks tarbijakaitset käsitlevaid ühenduse eeskirju, eriti direktiive 97/7/EÜ ja 93/13/EÜ ning ühenduse õigusnormidega kooskõlas olevaid siseriiklikke õigusnorme.

2. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatava telefonivõrgu ühenduse ja/või juurdepääsu teenuseid tellides on tarbijatel õigus sõlmida leping selliseid teenuseid osutava ettevõtja või osutavate ettevõtjatega. Lepingus esitatakse vähemalt järgmised andmed:

- a) teenuseosutaja nimi ja aadress;
- b) osutatavad teenused, pakutava teenuse kvaliteedi tase ja ühenduse esmakordse sisseseadmise aeg;
- c) pakutavate hooldusteenuste liigid;
- d) üksikasjad hindade ja tariifide kohta ja vahendid, mille abil on võimalik saada asjakohast teavet kõigi kohaldatavate tariifide ja hooldustasude kohta;
- e) lepingu kestus ning teenuste ja lepingu pikendamise ja lõpetamise tingimused;
- f) võimalikud kompensatsioonid ja tagasimaksekord, mida kohaldatakse juhul, kui teenuse kvaliteet ei ole kokkulepitut tasemel, ja
- g) artikli 34 kohase vaidlusküsimuste lahendamise menetluse algatamise kord.

Liikmesriigid võivad laiendada nimetatud kohustuste ulatust, et see hõlmaks ka teisi lõppkasutajaid.

3. Kui sõlmitakse lepinguid tarbijate ja elektrooniliste sideteenuste osutajate vahel, kes ei paku liitumist üldkasutatava telefonivõrguga ja/või juurdepääsu sellele, peavad sellised lepingud samuti sisaldama lõikes 2 sätestatud teavet. Liikmesriigid võivad laiendada nimetatud kohustuse ulatust, et see hõlmaks ka teisi lõppkasutajaid.

4. Abonentidel on õigus lõpetada leping ilma sanktsioonideta pärast seda, kui neile on teatatud lepingutingimuste kavandatavast muutmisest. Abonentidele teatakse piisavalt vara (vähemalt

kuu aega varem) enne selliste muudatuste tegemist ja samal ajal teavitatakse neid sellise lepingu sanktsioonideta lõpetamise õigusest, kui uued tingimused ei ole neile vastuvõetavad.

Artikkel 21

Läbipaistvus ja teabe avaldamine

1. Liikmesriigid tagavad, et vastavalt II lisa sätetele on lõppkasutajatele ja tarbijatele kättesaadav läbipaistev ja ajakohastatud teave kehtivate hindade ja tariifide ning standardtingimuste kohta, mis on seotud juurdepääsuga üldkasutatavatele telefoniteenustele ja nende kasutamiseга.

2. Riigi reguleerivad asutused toetavad teabe jagamist, et lõppkasutajad ja vajaduse korral ka tarbijad saaksid näiteks interaktiivsete juhendite abil iseseisvalt hinnata eri kasutusmudelite kulusid.

Artikkel 22

Teenuse kvaliteet

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerival asutusel on pärast huvitatud isikute seisukohtade arvessevõtmist võimalik nõuda, et üldkasutatavaid elektroonilisi sideteenuseid osutavad ettevõtjad avaldaksid lõppkasutajatele võrreldavad, piisavad ja ajakohastatud andmed oma teenuste kvaliteedi kohta. Teave esitatakse vastava taotluse korral enne avaldamist ka riigi reguleerivale asutusele.

2. Lisaks sellele võivad riigi reguleerivad asutused täpsustada mõõdetavad teenuse kvaliteedi parameetrid ning avaldatava teabe sisu, vormi ja avaldamisviisi, et tagada lõppkasutajatele juurdepääs usalduslikule, võrreldavale ja kasutajasõbralikule teabele. Vajaduse korral võib kasutada III lisa esitatud parameetreid, mõisteid ja mõõtmismeetodeid.

Artikkel 23

Võrgu terviklikkus

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada üldkasutatava telefonivõrgu terviklikkus määratletud piirkondades ja võrgu ulatusliku rikke või vääramatu jõu korral ka üldkasutatava telefonivõrgu ja üldkasutatavate telefoniteenuste kättesaadavus määratletud piirkondades. Liikmesriigid tagavad, et määratletud piirkondades üldkasutatavaid telefoniteenuseid osutavad ettevõtjad võtavad kõik mõistlikud meetmed hädaabiteenuste katkematu juurdepääsu tagamiseks.

Artikkel 24

Tarbijatele mõeldud digitaaltelevisiooniseadmete koostalitlusvõime

Kooskõlas VI lisa sätetega tagavad liikmesriigid kõnealuse lisa kohase tarbijatele mõeldud digitaaltelevisiooniseadmete koostalitlusvõime.

Artikkel 25

Operaatoriabiteenused ja numbriinfoteenused

1. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatavate telefoniteenuste abonentidel on õigus lasta kanda oma andmed artikli 5 lõike 1 punktis a nimetatud üldkasutatavasse kataloogi.

2. Liikmesriigid tagavad, et kõik abonentidele telefoninumbrite eraldamisega tegelevad ettevõtjad rahuldavad kõik põhjendatud taotlused avaldada asjaomane teave üldkasutatava numbriinfoteenuse ja üldkasutatavate kataloogide jaoks kokkulepitul kujul ja tingimustel, mis on õiglasel, objektiivsel, kuludele orienteeritud ja mittediskrimineeritud.

3. Liikmesriigid tagavad, et kõigile lõppkasutajatele, kes on ühenduses üldkasutatava telefonivõrguga, on kättesaadavad operaatoriabiteenused ja numbriinfoteenused artikli 5 lõike 1 punkti b sätete kohaselt.

4. Liikmesriigid ei säilita reguleerivaid piiranguid, mis ei lase ühes liikmesriigis asuvatel lõppkasutajatel vahetult kasutada teise liikmesriigi numbriinfoteenust.

5. Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaldamisel võetakse arvesse ühenduse õigusnormide nõudeid isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse kohta, eelkõige direktiivi 97/66/EÜ artiklit 11.

Artikkel 26

Euroopa ühtne hädaabinumber

1. Liikmesriigid tagavad, et lisaks kõigile võimalikele siseriiklikele hädaabinumbritele, mille on kindlaks määranud riigi reguleerivad asutused, on kõigil üldkasutatavate telefoniteenuste lõppkasutajatel, kaasa arvatud üldkasutatavate taksofonide kasutajad, võimalik tasuta helistada hädaabiteenustele, kasutades Euroopa ühtset hädaabinumbrit 112.

2. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa ühtsele hädaabinumbrile 112 saabunud kõnedele vastatakse nõuetekohaselt ja need edastatakse hädaabisüsteemi riiklikule organisatsioonile kõige sobival viisil ja vastavalt võrgu tehnilistele võimalustele.

3. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatavate telefonivõrkude operaatorid avaldavad teabe helistaja asukoha kohta hädaolukordadega tegelevale asutusele kõigi Euroopa ühtsele hädaabinumbri 112 saabunud kõnede puhul, kui see on tehniliselt teostatav.

4. Liikmesriigid tagavad, et kodanikke teavitatakse piisavalt Euroopa ühtse hädaabinumbri 112 olemasolust ja kasutamisest.

Artikkel 27

Euroopa telefonikoodid

1. Liikmesriigid tagavad, et ühtne rahvusvaheline kood on 00. Kahel pool liikmesriikidevahelist piiri paiknevate naaberpiirkondade vaheliste kõnede puhul võib kehtestada erikorra või pikendada juba kehtivat erikorda. Üldkasutatavate telefoniteenuste lõppkasutajaid asjaomastes piirkondades teavitatakse täielikult sellisest korrast.

2. Liikmesriigid tagavad, et kõik üldkasutatavate telefonivõrkude operaatorid edastavad kõik kõned Euroopa telefoninumeratsioonis, ilma et see piiraks üldkasutatava telefonivõrgu operaatori vajadust katta kõnede edastamise kulu oma võrgus.

Artikkel 28

Mittegeograafilised numbrid

Liikmesriigid tagavad, et kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, on teiste liikmesriikide lõppkasutajatel nende territooriumil juurdepääs mittegeograafilistele numbritele, välja arvatud juhul, kui abonent, kellele helistatakse, on otsustanud ärielistel põhjustel piirata teatavast geograafilisest piirkonnast helistavate isikute juurdepääsu.

Artikkel 29

Lisavahendite pakkumine

1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivatel asutustel on võimalus nõuda kõigilt üldkasutatava telefonivõrgu operaatoritelt I lisa B osas loetletud vahendite kättesaadavaks tegemist lõppkasutajatele, kui see on tehniliselt teostatav ja majanduslikult põhjendatud.

2. Liikmesriik võib otsustada loobuda lõike 1 kohaldamisest oma territooriumil, kui ta leiab pärast huvitatud isikute arvamuste arvessevõtmist, et kõnealused vahendid on piisavalt kättesaadavad.

3. Ilma et see piiraks artikli 10 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid kehtestada I lisa A osa punktis e sätestatud ühenduse katkestamise kohustused üldise nõudena kõigi ettevõtjate suhtes.

Artikkel 30

Numbrite teisaldatavus

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik üldkasutatavate telefoniteenuste, sealhulgas mobiilsideteenuste abonendid, võivad taotluse esitamise korral säilitada oma numbri(d) olenemata sellest, milline ettevõtja teenust osutab:

- geograafiliste numbrite puhul kindlaksmääratud asukohas ja
- mittegeograafiliste numbrite puhul mis tahes kohas.

Käesoleva lõike sätteid ei kohaldata numbrite teisaldamise suhtes määratletud piirkonnas teenuseid osutavate võrkude ja mobiilsideteenuste vahel.

2. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et tasu numbrite teisaldatavuse pakkumisega seotud sidumise eest on kuludele orienteeritud ja otse abonentidelt nõutav võimalik tasu ei mõjuta neid kõnealuste vahendite kasutamisest loobuma.

3. Riigi reguleerivad asutused ei kehtesta numbrite teisaldatavuse jaemüügitariife viisil, et see moonutaks konkurentsi näiteks erivõi ühtsete jaemüügitariifide kehtestamise kaudu.

Artikkel 31

Edastamiskohustused

1. Liikmesriigid võivad kehtestada mõistlikke edastamiskohustusi teatavate raadio- ja televisiooniülekanalite ja teenuste edastamiseks oma pädevusse kuuluvatele ettevõtjatele, kes pakuvad raadio- või televisiooniülekanalite üldsusele edastamiseks kasutatavaid elektroonilisi sidevõrke, kui märkimisväärsele hulgaliste võrkude lõppkasutajatest on need võrgud raadio- ja televisiooniülekanalite vastuvõtmiseks peamine vahend. Selliseid kohustusi kehtestatakse ainult juhul, kui need on vajalikud selgelt määratletud üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks ning need peavad olema proportsionaalsed ja läbipaistvad. Kohustused vaadatakse regulaarselt läbi.

2. Käesoleva artikli lõige 1 ja direktiivi 2002/19/EÜ (juurdepääsu käsitlev direktiiv) artikli 3 lõige 2 ei piira liikmesriikide õigust määrata kindlaks võimalik tasu seoses käesoleva artikli kohaselt

võetud meetmetega, tagades samas, et samasuguste asjaolude korral ei kohelda elektroonilisi sidevõrke pakkuvaid ettevõtjaid diskrimineerivalt. Kui tasumine on ette nähtud, tagavad liikmesriigid, et seda kohaldatakse proportsionaalselt ja läbipaistvalt.

V PEATÜKK

ÜLD- JA LÖPPSÄTTED

Artikkel 32

Kohustuslikud lisateenused

Peale II peatükis määratletud universaalteenuse kohustuste raames osutatavate teenuste võivad liikmesriigid muuta oma territooriumil üldsusele kättesaadavaks lisateenused, kuid sellisel juhul ei või kehtestada teatavaid ettevõtjaid hõlmavat kompenseerimismehhanismi.

Artikkel 33

Konsulteerimine huvitatud isikutega

1. Liikmesriigid tagavad, et sel määral, kui see on otstarbekas, võtavad riigi reguleerivad asutused arvesse lõppkasutajate ja tarbijate, sealhulgas eelkõige puuetega kasutajate, tootjate ning elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvate ettevõtjate arvamusi küsimustes, mis käsitlevad kõiki üldkasutatavate elektrooniliste sideteenustega seotud lõppkasutajate ja tarbijate õigusi, eelkõige juhul, kui neil on märkimisväärne mõju turule.

2. Kui see on otstarbekas, võivad huvitatud isikud riigi reguleerivate asutuste juhendamisel töötada välja mehhanismid, mis hõlmavad tarbijaid, kasutajarühmi ja teenuseosutajaid ja mis aitaksid tõsta teenuste osutamise üldist kvaliteeti muu hulgas tegevusjuhendite ja tööstandardite väljatöötamise ja jälgimise kaudu.

Artikkel 34

Vaidluste kohtuväline lahendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiiviga reguleeritud küsimustega seotud tarbijaid hõlmavate lahendamata vaidlustega tegelemiseks on olemas läbipaistvad, lihtsad ja odavad kohtuvälised menetlused. Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et

sellised menetlused võimaldavad vaidlusküsimusi lahendada õiglaselt ja kiiresti, ning kehtestavad vajaduse korral kulude hüvitamise ja/või kompenseerimise süsteemi. Liikmesriigid võivad laiendada nimetatud kohustuste ulatust, et see hõlmaks vaidlusküsimusi, millesse on kaasatud teised lõppkasutajad.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende õigusnormid ei sega kaebustega tegelevate asutuste loomist ega sidusteenuste pakkumist asjakohasel territoriaalsel tasandil, et soodustada tarbijate ja lõppkasutajate juurdepääsu vaidlusküsimuste lahendamise menetlustele.

3. Kui selliste vaidluste osapooled on eri liikmesriikidest, kooskõlastavad liikmesriigid oma jõupingutused, et vaidlus lahendada.

4. Käesoleva artikli sätteid ei piira siseriiklike kohtumenetluste järgimist.

Artikkel 35

Tehniline kohandamine

Komisjon võtab I, II, III, VI ja VII lisa kohandamiseks tehnoloogia arengu või turundudluse muutumisega vajalikud muudatused vastu artikli 37 lõike 2 nimetatud korras.

Artikkel 36

Teatamise, jälgimise ja läbivaatamise kord

1. Riigi reguleerivad asutused teatavad komisjonile hiljemalt artikli 38 lõike 1 teises lõigus nimetatud kohaldamiskuupäevaks ja hilisemate muudatuste korral viivitamata nende ettevõtjate nimed, kellele on artikli 8 lõike 1 kohaselt määratud universaalteenuse osutamise kohustused.

Komisjon teeb kõnealuse informatsiooni kättesaadavaks lihtsalt juurdepääsetaval kujul ja edastab selle artiklis 37 nimetatud sidekomiteele.

2. Riigi reguleerivad asutused teatavad komisjonile, milliseid operaatoreid peetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel märkimisväärset turujõudu omavaks ja millised kohustused on neile käesoleva direktiivi alusel kehtestatud. Komisjonile teatatakse viivitamata kõigist muudatustest, mis mõjutavad ettevõtjatele kehtestatud kohustusi, ja muudatustest seoses ettevõtjatega, keda mõjutavad käesoleva direktiivi sätteid.

3. Komisjon vaatab käesoleva direktiivi toimimise regulaarselt läbi ning annab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru esimest korda hiljemalt kolme aasta jooksul pärast artikli 38 lõike 1 teises

lõigus nimetatud kohaldamiskuupäeva. Liikmesriigid ja riigi reguleerivad asutused edastavad komisjonile selleks vajaliku teabe.

Artikkel 37

Komitee

1. Komisjoni abistab direktiivi 2002/21/EÜ (raamdirektiiv) artikli 22 alusel loodud sidekomitee.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle artiklis 8 sätestatud.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtaeg on kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 38

Direktiivi ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 24. juuliks 2003. Liikmesriigid teatavad neist viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad neid õigusnorme alates 25. juulist 2003.

2. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või neid meetmeid ametlikult avaldades nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti ja kõnealuste õigusnormide hilisemad muudatused.

Artikkel 39

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 40

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 7. märts 2002

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

J. C. APARICIO

I LISA

ARTIKLIS 10 (KULUDE KONTROLLIMINE) JA ARTIKLIS 29 (LISAVAHENDID) OSUTATUD VAHENDITE JA TEENUSTE KIRJELDUS**A osa. Artiklis 10 osutatud vahendid ja teenused**a) *Üksikasjalikud arved*

Liikmesriigid tagavad, et võttes arvesse asjaomastes õigusaktides sätestatud nõudeid isikuandmete ja eraelu puutumatus kaitse kohta, võivad riigi reguleerivad asutused kehtestada üksikasjaliku arve baastaseme, mille määratud ettevõtjad (vastavalt artiklile 8) esitavad tarbijatele tasuta, et nad saaksid:

- i) teha järelevalvet määratletud piirkonnas üldkasutatava telefonivõrgu ja/või sellega seotud üldkasutatavate telefoniteenuste kasutamisel tekkinud kulude üle ja neid kulusid kontrollida ning
- ii) jälgida piisavalt oma kasutamist ja kulutusi ja seega mõistlikult kontrollida oma arveid.

Vajaduse korral võib abonentidele pakkuda täiendavalt üksikasjalikumate teavete mõistlike tariifidega või tasuta.

Abonendi jaoks tasuta kõnesid, sealhulgas kõnesid nõustamistelefonidele, ei identifitseerita kõne algatanud abonentile esitatavas üksikasjalikus arves.

b) *Valikuline väljuvate kõnede piirang, tasuta*

See on vahend, mille abil abonent saab telefoniteenuse osutajale esitatava taotluse korral tasuta piirata teatavat liiki või teatavatele numbritele valitavaid väljuvaid kõnesid.

c) *Ettemaksesüsteemid*

Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused võivad nõuda, et määratud asutused pakuksid tarbijatele vahendeid, millega maksta juurdepääsu eest üldkasutatavale telefonivõrgule ja üldkasutatavate telefoniteenuste kasutamise eest ettemaksega.

d) *Ühendustasude maksmine osade kaupa*

Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused võivad nõuda, et määratud asutused võimaldaksid tarbijatel maksta ühenduse eest üldkasutatava telefonivõrguga osade kaupa pikema aja jooksul.

e) *Tasumata arved*

Määratletud piirkondades üldkasutatava telefonivõrgu kasutamise eest tasumata arvete katmiseks peavad liikmesriigid lubama erimeetmeid, mis on proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja avaldatud. Kõnealuste meetmete puhul tuleb tagada, et abonent hoiatatakse nõuetekohaselt ette, kui teda ähvardab teenuse või ühenduse peatamine. Kui tegemist ei ole pettuse, pideva maksimisega hilinemise või arvete tasumata jätmisega, tuleb nende meetmetega tagada, et kui see on tehniliselt võimalik, piirdub teenuse peatamine ainult asjaomase teenusega. Arvete maksmata jätmise korral võib ühenduse katkestada ainult pärast seda, kui abonent on nõuetekohaselt hoiatatud. Liikmesriigid võivad teatava aja jooksul enne ühenduse täielikku katkestamist võimaldada piiratud teenuse kasutamist, mille puhul on lubatud ainult kõned, millega ei kaasne abonentile kulusid (näiteks kõned hädaabinumbriks 112).

B osa. Artiklis 29 osutatud vahendite loetelua) *Toonvalimine*

Üldkasutatav telefonivõrk toetab ETSI standardis ETR 207 määratletud toonvalimistoonide kasutamist signaali edastamiseks otspunktide vahel kogu võrgu ulatuses nii liikmesriigis kui ka liikmesriikide vahel.

b) *Helistaja numbr­ kuvamine*

Selle toiming­u abil on helistava isiku number kõne vastuvõtjale näha enne kõne vastuvõtmist.

Sellist vahendit tuleks pakkuda kooskõlas asjaomaste õigusnormidega isikuandmete ja eraelu puutumatus­e kaitse kohta, eelkõige direktiiviga 97/66/Eü.

Kuivõrd see on tehniliselt võimalik, peaksid operaatorid pakkuma andmeid ja signaale, et toetada helistaja numbr­i kuvamist ja toonvalimist üle liikmesriikide piiride.

II LISA

TEAVE, MIS TULEB AVALDADA VASTAVALT ARTIKLILE 21 (LÄBIPAISTVUS JA TEABE AVALDAMINE)

Riigi reguleeriv asutus kohustub tagama, et käesolevas lisas sätestatud teave avaldatakse artikli 21 kohaselt. Riigi reguleeriv asutus peab otsustama, millise teabe peavad avaldama üldkasutatavaid telefonivõrke ja/või üldkasutatavaid telefoniteenuseid pakkuvad ettevõtjad ja millise teabe riigi reguleeriv asutus ise, et tarbijad saaksid teha teadlikke otsuseid.

1. Ettevõtja(te) nimi/nimed ja aadress/aadressid

Üldkasutatavaid telefonivõrke ja/või üldkasutatavaid telefoniteenuseid pakkuvate ettevõtjate nimed ja nende peakontorite aadressid.

2. Pakutavad üldkasutatavad telefoniteenused

2.1. Üldkasutatavate telefoniteenuste ulatus

Pakutavate üldkasutatavate telefoniteenuste kirjeldus, milles märgitakse ära, mida hõlmavad abonenditasu ja regulaarne renditasu (s.t operaatoriteenused, kataloogid, numbrinfoteenused, valikuline kõnepiirang, üksikasjalikud arved, hooldus vms).

2.2. Standardtariifid, mis hõlmavad juurdepääsu, kõiki kasutustasusid ja hooldust ning sisaldavad kohaldatavate standardallahindluste üksikasju, suunatud tariifiskeeme ja eritariifiskeeme.

2.3. Kompenseerimise/tagasimaksmise põhimõtted, kaasa arvatud konkreetsed üksikasjad pakutavate kompenseerimis-/tagasimaksmisstrateegiade kohta.

2.4. Pakutavate hooldusteenuste liigid.

2.5. Lepingute standardtingimused, vajaduse korral lepingu minimaalne kestus.

3. Vaidluste lahendamise mehhanismid, kaasa arvatud need, mille on välja töötanud ettevõtja.

4. Teave universaalteenusega, kaasa arvatud I lisas nimetatud vahendid ja teenused, seotud õiguste kohta.

III LISA

TEENUSE KVALITEEDI PARAMEETRID

Artiklites 11 ja 22 nimetatud osutamisaja ja teenuse kvaliteedi parameetrid, mõisted ja mõõtmismeetodid

| Parameeter ⁽¹⁾ | Mõiste | Mõõtmismeetod |
|--|-------------------|-------------------|
| Ühenduse esmakordse sisseadmise tähtaeg | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Rikete arv juurdepääsuliini kohta | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Rikete kõrvaldamise aeg | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Ebaõnnestunud kõnede määr ⁽²⁾ | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Ühenduse loomisele kuluv aeg ⁽²⁾ | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Operaatoriteenuste vastamise aeg | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Numbriinfoteenuse vastamise aeg | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Töötavate müüdi- ja kaarditaksosfonide suhtarv | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |
| Kaebused ebaõige arve kohta | ETSI EG 201 769-1 | ETSI EG 201 769-1 |

⁽¹⁾ Parameetrid peaksid võimaldama analüüsida tulemusi piirkondlikul tasandil (st vähemalt Euroopa Ühenduste Statistikaameti loodud statistiliste territoriaaljaotuste nomenklatuuri (NUTS) tasandil 2).

⁽²⁾ Liikmesriigid võivad otsustada, et ei nõua ajakohastatud teabe kogumist nende kahe parameetri kohta, kui on olemas tõendid, et tulemused nendes kahes valdkonnas on rahuldavad.

Märkus: ETSI dokumendi EG 201 769-1 verisoon number 1.1.1 (aprill 2000).

IV LISA

UNIVERSAALTEENUSE OSUTAMISE KOHUSTUSTE VÕIMALIKU NETOKULU ARVESTAMINE JA KULUDE KATMISE VÕI JAGAMISE MEHHANISMI LOOMINE ARTIKLITE 12 JA 13 KOHASELT**A osa. Netokulu arvestamine**

Universaalteenuse kohustused tähendavad liikmesriigi poolt ettevõtjale seatud kohustusi, mis on seotud võrgu või teenuse pakkumisega teatavas geograafilises piirkonnas ja mis hõlmavad vajaduse korral kõnealuses geograafilises piirkonnas asjaomase teenuse osutamise hindade keskmise arvestamist või eritariifi võimaluste pakkumist väikese sissetulekuga tarbijatele või sotsiaalsete erivajadustega tarbijatele.

Riigi reguleerivad asutused peavad kaaluma kõiki vahendeid, mille abil tagada ettevõtjatele (määratud või mitte) vajalik stiimul osutada universaalteenuse osutamise kohustusse kuuluvaid teenuseid majanduslikult efektiivselt. Universaalteenuse osutamise kohustused arvestatakse vahena määratud asutuse netokuludes, mis tuleneb sellest, kas ettevõtjal on universaalteenuse osutamise kohustusi või ei. See kehtib olenemata sellest, kas võrk konkreetses liikmesriigis on täielikult välja arendatud või alles areneb ja laieneb. Piisavalt tuleb tähelepanu pöörata sellele, et korrektselt hinnataks kulusid, mida määratud ettevõtja väldiks, kui ta ei peaks täitma universaalteenuse osutamise kohustust. Netokulu arvestamisel tuleks hinnata universaalteenuse operaatori saadavat kasu, sealhulgas immateriaalset kasu.

Arvestamisel tuleb aluseks võtta kulud, mis tulenevad järgmisest:

- i) kindlaksmääratud teenuste elemendid, mida võib pakkuda ainult kahjumiga või kulutingimustel, mis jäävad väljapoole tavapärasteid kaubandusstandardeid.

See kategooria võib hõlmata selliseid teenuseelemente nagu juurdepääs hädaabitelefoni teenustele, teatavate üldkasutatavate taksofonide pakkumine, teatavate teenuste või seadmete pakkumine puuetega inimestele jms;

- ii) teatavad lõppkasutajad või lõppkasutajate rühmad, kellele on konkreetse võrgu või teenuse pakkumise kulu, laekunud tulu ja võimalikke liikmesriikide kehtestatud geograafilisi keskmisi hindu arvesse võttes võimalik teenust osutada ainult kahjumiga või kulutingimustel, mis jäävad väljapoole tavapärasteid kaubandusstandardeid.

See kategooria hõlmab neid lõppkasutajaid või lõppkasutajate rühmi, kellele universaalteenuse osutamise kohustusteta kommertsoperaator teenuseid ei pakuks.

Universaalteenuse osutamise kohustuste teatavate aspektide netokulu arvestamine peab toimuma eraldi, et vältida otseste või kaudsete tulude või kulude kahekordset arvessevõtmist. Universaalteenuse osutamise kohustuste kogu netokulu ettevõtjale arvestatakse universaalteenuse osutamise kohustuste eri komponentide netokulude summana, võttes arvesse ka võimalikku immateriaalset kasu. Netokulu kontrollimise eest vastutab riigi reguleeriv asutus.

B osa. Universaalteenuse osutamise kohustuste netokulude katmine

Universaalteenuse osutamise kohustuste netokulude katmine või rahastamine eeldab, et universaalteenuse osutamise kohustustega määratud ettevõtjad saavad kompensatsiooni nende teenuste eest, mida nad osutavad mittekabanduslikel tingimustel. Sellise kompenseerimisega kaasnevad finantsülekanded ja seepärast peavad liikmesriigid tagama, et need tehakse objektiivselt, läbipaistvalt, mittediskrimineerivalt ja proportsionaalselt. See tähendab, et ülekanded põhjustavad võimalikult väikest konkurentsi moonutamist ja kasutajate nõudluse moonutamist.

Artikli 13 lõike 3 kohaselt peaks rahastul põhinev jagamismehhanism kasutama osamaksete kogumiseks läbipaistvaid ja neutraalseid vahendeid, mille puhul oleks välistatud osamaksete topeltkehtestamine nii ettevõtjate väljundi kui ka sisendi puhul.

Rahastut haldav sõltumatu asutus vastutab osamaksete kogumise eest ettevõtjatelt, keda peetakse võimeliseks aitama kaasa liikmesriigis universaalteenuse osutamise kohustuste kulude katmisele, ja teostab järelevalvet ülekantavate summade ja/või haldusmaksete üle, mida makstakse ettevõtjatele, kellel on õigus rahastust raha saada.

V LISA

UNIVERSAALTEENUSE ULATUSE LÄBIVAATAMISE KORD ARTIKLI 15 KOHASELT

Kaaludes, kas universaalteenuse osutamise kohustuste ulatus tuleks läbi vaadata, võtab komisjon arvesse järgmisi aspekte:

- sotsiaalne areng ja turu areng, lähtudes tarbijate kasutatavatest teenustest,
- sotsiaalne areng ja turu areng, lähtudes tarbijatele pakutavate teenuste kättesaadavusest ja valikust,
- tehnoloogia areng, lähtudes sellest, mis viisil tarbijatele teenuseid osutatakse.

Kaaludes, kas universaalteenuse osutamise kohustuste ulatust tuleks muuta või tuleks see uuesti määratleda, võtab komisjon arvesse järgmisi aspekte:

- kas eriteenused on enamusele tarbijatest kättesaadavad ja kas nad kasutavad neid ning kas juhul, kui teenused ei ole tarbijate vähemusele kättesaadavad või nad ei kasuta neid, kaasneb sellega sotsiaalne tõrjutus, ning
 - kas eriteenuste kättesaadavuse ja kasutamisega kaasneb tarbijatele üldine netokasu, mis eeldaks avalikku sekkumist juhul, kui üldsusele ei pakuta eriteenuseid tavalistel kaubandustingimustel.
-

VI LISA

**TARBIJATELE MÕELDUD DIGITAALSEADMETE KOOSTALITLUSVÕIME, MILLELE ON OSUTATUD
ARTIKLIS 24**

1. Ühtne skrambleerimisalgoritm ja tasuta ülekannete vastuvõtmine

Kõigi ühenduses müüdavate või renditavate või muul viisil kättesaadavate tarbijatele mõeldud digitaaltelevisiooni vastuvõtuseadmetega, mis suudavad deskrambleerida digitaaltelevisioonisignaale, peab saama:

- selliseid signaale deskrambleerida tunnustatud Euroopa standardiorganisatsiooni (praegu ETSI) hallatava Euroopa ühtse skrambleerimisalgoritmiga,
- kuvada kodeerimata edastatud signaale tingimusel, et renditud seadmete puhul täidab rendilevõtja asjaomast rendilepingut.

2. Analoog- ja digitaaltelevisiorite koostalitlusvõime

Kõigil ühenduse turul müüdavatel või renditavatel analoogteleritel, mille ekraani nähtava osa diagonaal on üle 42 cm, peab olema vähemalt üks (tunnustatud Euroopa standardiorganisatsiooni standardile vastav, näiteks standardis CENELEC EN 50 049– 1:1997 sätestatud) avatud liidese pistmik, mille abil on võimalik lihtsalt ühendada välisseadmeid, eelkõige täiendavaid dekodeerijaid ja digitaalvastuvõtjaid.

Kõigil ühenduse turul müüdavatel või renditavatel digitaalteleritel, mille ekraani nähtava osa diagonaal on üle 30 cm, peab olema vähemalt üks (tunnustatud Euroopa standardiorganisatsiooni standardile vastav või sellega kooskõlas olev või tööstusharu hõlmava spetsifikaadiga kooskõlas olev) avatud liidese pistmik, näiteks ühine DVB-liidese pistmik, mille abil on võimalik lihtsalt ühendada välisseadmeid ja mille abil saab edastada kõiki digitaaltelevisioonisignaali elemente, sealhulgas interaktiivsete ja tingimusjuurdepääsuteenustega seotud teavet.

VII LISA

ARTIKLIS 18 OSUTATUD PÜSILIINI MIINIMUMKOGUMI TINGIMUSED

Märkus. Artiklis 18 sätestatud korra kohaselt peaks püsiliini miinimumkogumi pakkumine direktiiviga 92/44/EÜ kehtestatud tingimustel jätkuma selle ajani, kui riigi reguleeriv asutus otsustab, et asjaomasel püsiliiniturul on tulemuslik konkurents.

Riigi reguleerivad asutused tagavad, et artiklis 18 osutatud püsiliini miinimumkogumi pakkumine järgib mittediskrimineerimise, kuludele orienteerituse ja läbipaistvuse üldpõhimõtteid.

1. Mittediskrimineerimine

Riigi reguleeriv asutus tagab, et organisatsioonid, kelle puhul on artikli 18 lõike 1 kohaselt tuvastatud märkimisväärne turujõud, peaksid artiklis 18 osutatud püsiliine pakkudes kinni mittediskrimineerimise põhimõttest. Kõnealused organisatsioonid peavad samalaadsete asjaolude korral kohaldama samalaadseid teenuseid osutavate organisatsioonide suhtes samalaadseid tingimusi ja pakkuma püsiliine teistele samadel tingimustel ja sama kvaliteediga, nagu nad kasutavad oma teenuste puhul või olenevalt asjaoludest oma tütarettevõtjate või partnerite teenuste puhul.

2. Kuludele orienteeritus

Vajaduse korral tagavad riigi reguleerivad asutused, et artiklis 18 osutatud püsiliinide tariifide puhul järgitakse kuludele orienteerituse üldpõhimõtet.

Selleks tagavad riigi reguleerivad asutused, et ettevõtjad, kelle puhul on artikli 18 lõike 1 kohaselt tuvastatud märkimisväärne turujõud, koostavad sobiva kuluarvestussüsteemi ja kasutavad seda.

Riigi reguleerivad asutused peavad võimaldama juurdepääsu piisavalt üksikasjalikule teabele selliste ettevõtjate kohaldatavate kuluarvestussüsteemide kohta. Taotluse korral peavad nad esitama sellise teabe komisjonile.

3. Läbipaistvus

Riigi reguleeriv asutus peab tagama, et artiklis 18 osutatud püsiliinide miinimumkogumi kohta avaldatakse vähemalt järgmised andmed lihtsalt juurdepääsetaval kujul.

3.1. Tehnilised omadused, kaasa arvatud füüsilised ja elektrilised omadused ning üksikasjalikud tehno- ja toimivusspetsifikaadid, mida kohaldatakse võrgu lõpp-punkti.**3.2. Tariifid, sealhulgas ühenduse esmakordse sisseseadmise tasu, regulaarsed renditasud ja muud tasud. Kui tegemist on diferentseeritud tariifidega, tuleb see ära märkida.**

Kui organisatsioon, kelle puhul on artikli 18 lõike 1 kohaselt tuvastatud märkimisväärne turujõud, leiab vastuseks konkreetsele taotlusele, et miinimumkogumisse kuuluva püsiliini pakkumine avaldatud tariifi ja osutamistingimuste alusel ei ole põhjendatud, peab ta taotlema riigi reguleeriva asutuse nõusolekut nende tingimuste muutmiseks kõnealusel juhul.

3.3. Tarnetingimused, sealhulgas vähemalt järgmised elemendid:

- teave tellimiskorra kohta,
- tavapärase tarneperiood, mis on ajavahemik, mida arvestatakse alates kuupäevast, mil kasutaja esitas kindla taotluse püsiliini saamiseks, ja mille jooksul on 95 % sama liiki püsiliine tarbijani viidud.

Kõnealune periood tehakse kindlaks püsiliinide viimase aja tegelike tarneperioodide põhjal mõistliku pikkusega aja jooksul. Arvestamisel ei võeta arvesse juhtumeid, kui kasutaja ise taotles pikka tarneaega,

- lepingu kestus, mis hõlmab üldjuhul lepingus sätestatud ajavahemikku ja minimaalset lepingu kestust, mille kasutaja peab heaks kiitma,
- tavapärane rikete kõrvaldamise aeg, mida arvestatakse alates ajast, mil rikketeade on edastatud artikli 18 lõike 1 kohaselt märkimisväärse turujõuga ettevõtja vastutavale üksusele, kuni ajani, kui 80 % sama liiki püsiliinidest on taastatud, ja vajaduse korral selle ajani, kui kasutajatele on teatatud nende tööle hakkamisest. Kui sama liiki püsiliinide puhul pakutakse eri kvaliteediklassi alusel rikete kõrvaldamist, avaldatakse erinevad tavapärased rikete kõrvaldamise ajad,
- kõik tagasimaksmisviisid.

Lisaks sellele võib liikmesriik, kes leiab, et püsiliinide miinimumkogumi pakkumise tulemused ei vasta kasutajate vajadustele, määratleda eespool loetletud tarnetingimuste asjakohased eesmärgid.
